

T.V.A. și operațiunile financiar-bancare VAT and Financial-Banking Operations

Carmen Văscu¹

Rezumat: Prezentul articol analizează dispozițiile normative și precizările jurisprudențiale privind ipotezele instituind scutiri de la regimul TVA pentru operațiunile financiar-bancare. Analiza relevă formule normative diferite, care fac referire fie la calități ale operatorilor, fie la elemente specifice ale operațiunilor scutite. Subliniem că, în lumina accentelor jurisprudențiale aduse de Curtea de Justiție a Uniunii Europene, se decelează și criterii relativ universale și transversale, cum ar fi scopul urmărit prin respectiva operațiune.

Cuvinte cheie: TVA, operațiuni scutite, domeniul bancar.

Abstract: Our article analyzes the normative provisions and the jurisprudential specifications regarding the hypotheses establishing exemptions from the VAT regime for financial-banking services. The analysis reveals different normative formulas that refer either to the qualities of the operators or to the specific elements of the exempted operations. We emphasize that, in the light of the jurisprudential accents of the Court of Justice of the European Union, there are also relatively universal and transversal criteria, such as the aim pursued by the operation.

Keywords: VAT, exempted operations, financial-banking sistem.

1. Sediul materiei

În plan național, art. 292 din Codul fiscal² instituie o serie de scutiri de la regimul comun al T.V.A. pentru anumite activități de interes general și scutiri pentru alte activități. În această a doua categorie, se includ serviciile de natură financiar-bancară, astfel cum sunt detaliate la alin. (2), litera a):

¹ Doctorand, Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, e-mail: carmen.c.vascu@gmail.com.

² Legea 227/2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 688 din 10 septembrie 2015.

„1. acordarea și negocierea de credite, precum și administrarea creditelor de către persoana care le acordă;

2. negocierea garanțiilor de credit ori a altor garanții sau orice operațiuni cu astfel de garanții, precum și administrarea garanțiilor de credit de către persoana care acordă creditul;

3. tranzacții, inclusiv negocierea, privind conturile de depozit sau conturile curente, plăți, viramente, creanțe, cecuri și alte instrumente negociabile, exceptând recuperarea creanțelor;

4. tranzacții, inclusiv negocierea, privind valuta, bancnotele și monedele utilizate ca mijloc legal de plată, cu excepția obiectelor de colecție, și anume monede de aur, argint sau din alt metal ori bancnote care nu sunt utilizate în mod normal ca mijloc legal de plată sau monede de interes numismatic;

5. tranzacții, inclusiv negocierea, dar exceptând administrarea sau păstrarea în siguranță, cu acțiuni, părți sociale în societăți comerciale sau asociații, obligațiuni garantate și alte instrumente financiare, cu excepția documentelor care stabilesc drepturi asupra bunurilor;

6. administrarea de fonduri speciale de investiții”.

La nivel european, a fost adoptată Directiva 2006/112/CE din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată³ (denumită în continuare Directiva T.V.A.), care instituie, la art. 135 alin. (1) lit. b)-g), scutiri de TVA pentru următoarele operațiuni:

b) acordarea și negocierea de credite și gestionarea creditelor de către persoana care le acordă;

c) negocierea de garanții de credit sau de alte garanții sau orice tranzacții cu astfel de garanții, precum și gestionarea garanțiilor de credit de către persoana care acordă creditul;

d) operațiuni, inclusiv negocierea, privind conturile de depozit sau conturile curente, plăți, viramente, creanțe, cecuri și alte instrumente negociabile, exceptând recuperarea creanțelor;

e) operațiuni, inclusiv negocierea, privind monede, bancnote și monede utilizate ca mijloc legal de plată, cu excepția obiectelor de colecție, și anume monede de aur, argint sau din alt metal sau bancnote care nu sunt utilizate în mod normal ca mijloc legal de plată sau monede de interes numismatic;

³ Publicată în J.O. L 347 din 11.12.2006.

f) operațiuni, inclusiv negocierea, dar exceptând gestionarea sau păstrarea, cu acțiuni, titluri de participare, obligațiuni și alte valori mobiliare, dar exceptând documentele reprezentând titluri de proprietate asupra bunurilor și drepturile sau valorile mobiliare prevăzute la articolul 15 alineatul (2);

g) gestionarea de fonduri comune de plasament, așa cum sunt definite de statele membre.

Se observă, așadar, faptul că în plan național legiuitorul nu a introdus excluderi suplimentare din sfera de aplicare a scutirilor prevăzute de Directivă, deși actul normativ european prevede această posibilitate.

În interiorul categoriei-cadru și raportat la practica CJUE, distingem o serie de categorii distincte ale scutirii.

2. Operațiunile financiar-bancare scutite de T.V.A., conform art. 292 Cod fiscal

Conținutul **general** al acestei categorii de scutiri este detaliat prin norme metodologice, punctul 52 alin. (1), teza întâi, din H.G. nr. 1/2016⁴ privind Normele metodologice la Codul fiscal: *În sensul art. 292 alin. (2) lit. a) din Codul fiscal, pentru a se califica drept operațiuni scutite de taxă, serviciile externalizate trebuie să fie servicii distincte care să îndeplinească caracteristicile specifice și esențiale ale serviciului principal scutit de taxă.*

Condițiile de externalizare a activităților instituțiilor de credit din România sunt stabilite în Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 5 din 20 decembrie 2013 privind cerințe prudențiale pentru instituțiile de credit⁵. Potrivit art. 3 alin. (1) pct. 26 din Regulament, prin *externalizare* se înțelege utilizarea de către o instituție de credit a unui furnizor extern, în vederea desfășurării de către acesta, pe bază contractuală și în mod continuu, a unor activități efectuate în mod obișnuit de către instituția de credit în cauză. Furnizorul extern este furnizorul de bunuri și servicii, inclusiv agentul bancar, care poate fi o entitate autorizată sau nu, în funcție de activitatea sau serviciile externalizate, respectiv o entitate afiliată în cadrul unui grup ori o entitate din afara grupului⁶. Sunt, de asemenea, detaliate și condițiile externalizării în lanț, care este definită ca fiind externalizarea în

⁴ Publicată în Monitorul Oficial nr. 22 din 13 ianuarie 2016.

⁵ Publicat în Monitorul Oficial nr. 841 din 30 decembrie 2013.

⁶ art. 3 alin. (1) pct. 26 din Regulament.

cadrul căreia furnizorul extern subcontractează cu alți furnizori externi elemente componente ale serviciilor prestate instituției de credit⁷.

Pot fi externalizate, printre altele, servicii sau operațiuni privind activitatea de atragere de depozite ori de acordare de credite, serviciile juridice, serviciile de IT, serviciile de curățenie și mentenanță. Funcțiile de control nu pot fi externalizate⁸; centralizarea funcțiilor de control la instituția de credit-mamă nu se consideră externalizare din perspectiva unei instituții de credit filială, persoană juridică română⁹. Externalizarea nu trebuie să determine nicio delegare a responsabilităților conducerii superioare a instituției de credit.

Externalizarea activităților unei instituții de credit nu trebuie să afecteze desfășurarea activității instituției de credit cu respectarea tuturor cerințelor legale și regulamentare aplicabile, exercitarea atribuțiilor organului de conducere al instituției de credit și nici supravegherea prudențială a instituției de credit de către Banca Națională a României. Externalizarea activităților semnificative ale unei instituții de credit este supusă notificării prealabile a Băncii Naționale a României – Direcția supraveghere.

O clarificare suplimentară este adusă de punctul 52 alin. (1), teza a doua, din H.G. nr. 1/2016 privind Normele metodologice la Codul fiscal, care prevede că: *Scutirile se aplică numai în funcție de natura serviciilor și nu de statutul persoanei care le prestează sau căreia îi sunt prestate*. La momentul adoptării Normelor metodologice la Codul fiscal, legiuitorul român a avut în vedere hotărârile CJUE pronunțate în următoarele cauze:

○ **Cauza C-2/95 – Sparekassernes Datacenter and Skatteministeriet**¹⁰:
„Scutirea nu este condiționată de condiția ca operațiunile să fie efectuate de un anumit tip de instituție, de un anumit tip de persoană juridică sau integral sau parțial prin anumite mijloace electronice sau manual. Excepția nu este supusă condiției ca serviciul să fie furnizat de o instituție care are o relație juridică cu clientul final. Faptul că o operațiune acoperită de aceste dispoziții este efectuată de o terță parte, dar pe care clientul final o consideră a fi un serviciu furnizat de bancă

⁷ art. 3 alin. (1) pct. 29 din Regulament.

⁸ art. 36 alin. (1) din Regulament.

⁹ art. 36 alin. (2) din Regulament.

¹⁰ <http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=100215&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11481241>, pagină accesată în data de 01.02.2019.

nu exclude scutirea pentru tranzacție. Serviciile care constau în punerea la dispoziția băncilor și a altor utilizatori a informațiilor financiare nu intră în sfera operațiunilor scutite. Simplul fapt că operațiunile privind gestionarea depozitelor, contractele de achiziție și împrumuturile sunt efectuate de un centru de prelucrare a datelor nu le împiedică să constituie serviciile reglementate de punctele 13 și 15 din anexa F la A șasea Directivă 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată: baza unitară de evaluare (n.n. denumită în continuare ‘A șasea Directivă’). Este de competența instanței de trimitere să stabilească dacă, înainte de 1 ianuarie 1991, aceste operațiuni aveau un caracter distinct, specific și esențial pentru aceste servicii. Simplul fapt că un serviciu este facturat de o terță parte nu împiedică operațiunea la care se referă să fie scutită în temeiul articolului 13⁹.

○ CJUE, Cauza C-235/2000, **CSC Financial Services Ltd**¹¹: „În ceea ce privește negocierea în legătură cu instrumentele financiare trebuie avute în vedere următoarele aspecte: scopul negocierii este de a face tot ceea ce este necesar pentru ca cele două părți implicate să încheie un contract, fără ca negociatorul să aibă un interes personal în termenii contractuali; simpla culegere, prelucrare a datelor și furnizare a rezultatului, nu reprezintă negociere”.

○ CJUE, Cauza C-169/04 **Abbey National plc, Inscape Investment Fund vs Commissioners of Customs & Excise**¹²: „Conceptul de ‘gestionare’ a fondurilor de investiții speciale prevăzut la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea Directivă (...) are un înțeles independent în dreptul comunitar, al cărui conținut nu poate fi modificat de statele membre. 2. Articolul 13 B litera (d) punctul 6 din A șasea Directivă 77/388 trebuie interpretat în sensul că noțiunea de ‘gestionare a fondurilor de investiții speciale’ menționată în această dispoziție se referă la serviciile prestate de un terț al gestiunii administrative a fondurilor, dacă, în general, acestea formează un întreg distinct și sunt specifice și esențiale pentru gestionarea acestor fonduri. Pe de altă parte, serviciile care corespund funcțiilor unui depozitar, precum cele prevăzute la articolul 7 alineatele (1) și (3) și la articolul 14 alineatele (1) și (3) din Directiva 85/611/CEE a Consiliului din 20 decembrie 1985 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind

¹¹ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=46952&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11481321>, accesat 01.02.2019.

¹² [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=56610&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11480537>, accesat 15.01.2019.

organismele de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM), nu sunt incluse în acest concept”.

Conținutul acestei categorii de scutiri de la regimul comun al T.V.A. este delimitat și raportat la dispozițiile punctului 52 alin. (1) teza finală din H.G.nr. 1/2016 privind Normele metodologice la Codul fiscal, **în sens negativ**, prin excluderea de la scutire a serviciilor externalizate aferente operațiunilor prevăzute la art. 292 alin. (2) lit. a) din Codul fiscal, precum serviciile de marketing, cercetare, serviciile juridice, serviciile de contabilitate și/sau de audit.

2.1. Prima categorie de operațiuni scutite de la regimul comun al T.V.A. este, potrivit art. 292 alin. (2) litera a, punctul 1, acordarea și negocierea de credite, precum și administrarea creditelor de către persoana care le acordă.

i). În cadrul acestei categorii de operațiuni scutite, un rol important revine activității de acordare de credite.

Sediul materiei pentru activitatea de creditare este reprezentat, printre altele, de O.U.G. nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului¹³ și de Legea nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebancare¹⁴.

Legea nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebancare, stabilește, la art. 2 alin. (1), faptul că **activitatea de creditare** se desfășoară cu titlu profesional prin următoarele tipuri de instituții: instituții de credit (bănci), instituții financiare, prestatori de servicii de plată care acordă credite legate de serviciile de plată, instituții financiare nebancare, în condițiile stabilite prin lege. La alin. (2) al aceluiași articol se precizează, în mod imperativ, faptul că este interzisă desfășurarea cu titlu profesional a activității de creditare de alte persoane decât cele stabilite mai sus (la alin. 1). Banca Națională a României este singura autoritate în măsură să decidă dacă activitatea desfășurată de o entitate este de natura activității de creditare cu titlu profesional și intră sub incidența Legii nr. 93/2009.

La încadrarea activităților de creditare în categoria celor desfășurate cu titlu profesional, Banca Națională a României va avea în vedere aspecte precum desfășurarea acestora ca activități economice de sine stătătoare, orientate spre obținerea de venituri cu caracter regulat, existența unor structuri interne specia-

¹³ Aprobata prin Legea 227/2007 și publicată în Monitorul Oficial nr. 1027 din 27.12.2006.

¹⁴ Publicată în Monitorul Oficial nr. 259 din 21.04.2009.

lizate în domeniul creditării care gestionează și analizează aceste activități în mod distinct, pe baza unor reguli prestabilite și cu luarea în considerare a activităților de creditare la proiectarea bugetului societății ori la efectuarea de previziuni referitoare la activitatea de ansamblu a societății.

Legea nr. 58 din 5 martie 1998 privind activitatea bancară¹⁵ definește **creditul** ca fiind *orice angajament de punere la dispoziție sau acordarea unei sume de bani ori prelungirea scadenței unei datorii, în schimbul obligației debitorului la rambursarea sumei respective, precum și la plata unei dobânzi sau a altor cheltuieli legate de această sumă sau orice angajament de achiziționare a unui titlu care încorporează o creanță ori a altui drept la încasarea unei sume de bani.*

Unele instituții de credit percep **comision de acordare**, care este, așadar, scutit de aplicarea T.V.A. Acest comision înglobează costurile activităților desfășurate pentru acordarea facilității: interogări de baze publice de date (precum Biroul de Credit, A.N.A.F. etc.), analiza dosarului de credit și, de ce nu, costurile interne cum ar fi costurile de funcționare, salariale, papetărie utilizate la momentul generării contractului de credit.

Referiri la contractul de împrumut găsim și în Codul civil¹⁶, care reglementează, cu impact asupra activității financiar-bancare, la art. 2144-2170, Contractul de împrumut, Contul bancar curent și alte contracte bancare. În această ultimă sintagmă, Codul civil include: depozitul bancar, facilitatea de credit și închirierea casetelor de valori.

Art. 2144 din Codul civil prevede că *Împrumutul este de două feluri: împrumutul de folosință, numit și comodat, și împrumutul de consumație*, iar art. 2158 stipulează, în alin. (1) că *Împrumutul de consumație este contractul prin care împrumutătorul remite împrumutatului o sumă de bani sau alte asemenea bunuri fungibile și consumptibile prin natura lor, iar împrumutatul se obligă să restituie, după o anumită perioadă de timp, aceeași sumă de bani sau cantitate de bunuri de aceeași natură și calitate*, iar la alin. (2) *Atunci când o persoană acordă un împrumut fără a o face cu titlu profesional, nu îi sunt aplicabile dispozițiile legale privind instituțiile de credit și instituțiile financiare nebankare.*

¹⁵ Republicată în Monitorul Oficial nr. 78 din 24 ianuarie 2005.

¹⁶ Legea nr. 287/2009 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 511 din 24 iulie 2009, a fost modificată prin Legea nr. 71/2011 și rectificată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 427 din 17 iunie 2011 și în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 489 din 8 iulie 2011.

Clarificări suplimentare privind conținutul acestei subcategorii de scutiri de la regimul comun al T.V.A. au fost aduse prin norme metodologice, punctul 52 alin. (3) din H.G. nr. 1/2016 privind Normele metodologice la Codul fiscal, care precizează că, *printre altele, se cuprind în sfera operațiunilor scutite și împrumuturile acordate de asociați sau acționari societăților în vederea asigurării resurselor financiare ale societății, împrumuturile garantate cu bunuri imobile, inclusiv împrumuturile ipotecare*¹⁷, *împrumuturile garantate cu bunuri mobile corporale, inclusiv împrumuturile acordate de casele de amanet.*

Oprindu-ne asupra activității caselor de amanet, menționăm că aceasta este reglementată de Legea nr. 93 din 8 aprilie 2009 privind instituțiile financiare nebancare, care precizează, la art. 37, că se desfășoară cu respectarea următoarelor condiții:

- a) *înscrierea în Registrul de evidență*¹⁸;
- b) *organizarea și funcționarea potrivit prevederilor Legii nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare;*
- c) *activitatea de creditare desfășurată se limitează la cea prevăzută la art. 14 alin. (1) lit. d).* – n.n.: acordare de credite cu primire de bunuri în gaj, respectiv amanetare.

Dobânzile sau comisioanele încasate de casele de amanet pentru acordarea de împrumuturi reprezintă venituri obținute din prestarea de servicii financiare care, potrivit prevederilor Codului fiscal, sunt operațiuni scutite de taxa pe valoarea adăugată. Aceste venituri sunt scutite de taxa pe valoarea adăugată indiferent dacă bunurile mobile depuse de către debitor drept gaj sunt sau nu sunt returnate.

Nu în ultimul rând, trebuie precizat că sintagma „**acordare de credite**” a făcut obiectul unor interpretări jurisprudențiale la nivelul CJUE, printre care menționăm:

○ **Cauza C-381/09, Gennaro Curia vs Ministero dell’Economia e delle Finanze și Agenzia delle Entrate**¹⁹: „*Împrumutul cu camătă, care constituie o*

¹⁷ Creditul ipotecar este reglementat prin Legea nr. 190/1999 privind Creditul ipotecar pentru investiții imobiliare, publicată în Monitorul Oficial nr. nr. 611 din 14/12/1999.

¹⁸ Potrivit art. 5 litera g din Legea nr. 93 din 8 aprilie 2009 privind instituțiile financiare nebancare, acest Registru este deschis și ținut de Banca Națională a României.

*infrațiune potrivit dreptului penal național, intră, în pofida caracterului său ilicit, în domeniul de aplicare al celei de A șasea directive 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – Sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (n.n. – denumită în continuare ‘A șasea Directivă’): baza unitară de evaluare. Articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 1 din această directivă (n.n. – ‘acordarea și negocierea creditelor și administrarea creditelor de către persoana care le acordă’) trebuie să fie interpretat în sensul că **un stat membru nu poate să supună această activitate taxei pe valoarea adăugată în cazul în care activitatea corespondentă de acordare de credite în bani cu dobândă care nu este fixată la un nivel excesiv beneficiază de scutirea de la plata acestei taxe**”.*

○ CJUE, Cauza C-281/91 – Muys' en De Winter's Bouw – en Aannemingsbedrijf BV²⁰: „Articolul 13 B din Directiva 77/388 / CEE a Consiliului din 17 mai 1977 (...) trebuie interpretat în sensul că un furnizor de bunuri sau de servicii care autorizează clientul să amâne plata prețului, în schimbul plății dobânzii, face în principiu o acordare de credit scutită în sensul acestei dispoziții. Cu toate acestea, în cazul în care un furnizor de bunuri sau servicii acordă clientului amânarea plății prețului, în schimbul plății dobânzii, numai până la livrare, această dobândă nu constituie o contraprestație pentru acordarea creditului, ci o parte a onorariului obținut pentru furnizare de produse sau de servicii, în sensul articolului 11 secțiunea A punctul 1 litera (a) din A șasea Directivă TVA”. **Această interpretare a CJUE a fost consacrată normativ în dreptul intern**, prin includerea sa la punctul 52 din H.G. nr. 1/2016 privind Normele metodologice la Codul fiscal, care precizează la alin. (4): „Componentele de finanțare din cadrul operațiunilor de leasing nu se cuprind în sfera operațiunilor scutite conform art. 292 alin. (2) lit. a) pct. 1 din Codul fiscal, aceste componente reprezentând o parte a remunerației pentru respectivele bunuri sau servicii. În înțelesul art. 292 alin. (2) lit. a) pct. 1 din Codul fiscal, un furnizor de bunuri sau servicii care își autorizează clientul să amâne plata prețului după data livrării sau prestării, în schimbul plății unei dobânzi, efectuează o acordare de credit scutită. Dacă un furnizor de bunuri sau servicii acordă clientului său o amânare a plății prețului, în schimbul plății

¹⁹ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=83729&pageIndex=0&doclang=FR&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11481528>, accesat 15.01.2019.

²⁰ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=98203&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=9877626>, accesat 15.01.2019.

unei dobânzi, doar până la momentul livrării sau prestării, acea dobândă nu reprezintă plată pentru acordarea creditului, ci este o parte din contrapartida obținută pentru furnizarea bunurilor sau serviciilor în înțelesul art. 286 alin. (1) lit. a) din Codul fiscal”.

ii). Cea de-a doua subcategorie prevăzută de art. 292 alin. (2) litera a, punctul 1 din Codul fiscal are în vedere **negocierea de credite**.

Conținutul aceste subcategorii de scutiri este detaliat prin norme metodologice, punctul 52 alin. (2) din H.G. nr. 1/2016 privind Normele metodologice la Codul fiscal care stipulează că *este considerată negociere în operațiuni financiar-bancare asigurarea tuturor demersurilor necesare pentru ca cele două părți direct implicate, respectiv clientul și prestatorul de servicii financiar-bancare, să intre în relație contractuală. Simpla culegere, prelucrare a datelor și furnizare a rezultatelor nu reprezintă negociere în operațiuni financiar-bancare.*

La nivel de practică judiciară națională, precizăm că Înalta Curte de Casație și Justiție a hotărât, prin Decizia nr. 992 din 13 martie 2014, pronunțată în recurs de Secția a II – a civilă, asupra unei cauze având ca obiect constatare clauze abuzive²¹, că nu poate fi apreciat caracterul negociat al unui contract de credit doar prin simpla semnare a contractului, deoarece „alin. (3) al art. 4 din Legea nr. 193/2000 (n.n. – Legea nr. 193 din 6 noiembrie 2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori²²) instituie o prezumție relativă a caracterului abuziv al clauzelor în cazul contractelor prestabilite ce conțin clauze standard, preformulate, prezumție ce poate fi înlăturată doar prin dovada scrisă, făcută de profesionist, a caracterului negociat al contractului ori a unor clauze ale acestuia”. Părțile nu se află pe poziții de egalitate, nici în ceea ce privește cunoștințele de specialitate, nici în ceea ce privește puterea de negociere, banca fiind un profesionist care se ocupă cu acordarea de credite, care a prezentat un „contract de credit preformat, standardizat, în care consumatorul nu are posibilitatea să intervină, putând doar să adere sau nu la el, consumatorul fiind privat de o informare corectă și completă asupra tuturor condițiilor de creditare”.

²¹ [Online] la <http://www.scj.ro/1093/Detaliijurisprudenta?customQuery%5b0%5d.Key=id&customQuery%5b0%5d.Value=108435>, accesat 13.12.2018.

²² Republicată în Monitorul Oficial nr. 543 din 3 august 2012.

Clarificări cu privire la conceptul de „negociere de credite” au fost aduse și de CJUE, în **Cauza C-453/05, Volker Ludwig împotriva Finanzamt Luckenwalde**²³: „Împrejurarea că o persoană impozabilă analizează situația patrimonială a clienților prospectați prin demersurile sale în vederea procurării de credite acestora nu se opune recunoașterii unei prestări de **negociere de credite** scutite în sensul articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 1 din A șasea Directivă (...) dacă, în lumina elementelor de interpretare de mai sus, prestarea de negociere de credite oferită de persoana impozabilă respectivă trebuie considerată ca fiind prestarea principală față de care prestarea de consultanță patrimonială este accesorie, astfel încât aceasta din urmă beneficiază de același tratament fiscal ca și prima. Este de competența instanței de trimitere să stabilească dacă aceasta este situația în litigiul aflat pe rolul său. Împrejurarea că o persoană impozabilă nu are o relație contractuală cu niciuna dintre părțile la un contract de credit la încheierea căruia a contribuit și nu intră direct în contact cu una dintre aceste părți nu se opune faptului ca persoana impozabilă respectivă să furnizeze o prestare de negociere de credite scutită în sensul articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 1 din A șasea Directivă 77/388”.

În această subcategorie de scutire (a negocierii de credite), printre altele, se înscrie și activitatea de **intermediere de credite**²⁴, activitate reglementată de O.U.G. nr. 52 din 14 septembrie 2016 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile, precum și pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori²⁵.

Actul normativ citat definește, la art. 3 punctul 5, intermediarul de credite²⁶ ca fiind: *persoana fizică autorizată sau persoana juridică ce nu acționează în calitate de creditor, care, în cursul exercitării activității sale comerciale, a afacerii sau a profesiei sale, în schimbul unui onorariu, realizează legătura, fie în mod direct,*

²³ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=66200&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11481638>, accesat 15.11.2018.

²⁴ În literatura de specialitate, activitatea de intermediere de credite a fost definită ca fiind punerea în contact a unor persoane care doresc să obțină servicii financiare cu persoane care oferă asemenea servicii; a se vedea în acest sens, Mark CHESHAM, *VAT and Financial Services*, Spiramus Press Ltd, London, 2017, third edition, p. 39.

²⁵ Publicată în Monitorul Oficial nr. 727 din 20 septembrie 2016.

²⁶ În limbajul comun, denumit adeseori ”broker de credite”.

fie indirect, unui consumator cu un creditor sau cu un alt intermediar de credite și care desfășoară cel puțin una dintre următoarele activități:

a) prezintă consumatorilor contracte de credit;

b) oferă asistență consumatorilor prin organizarea de activități pregătitoare sau alte activități administrative precontractuale privind contractele de credit, altele decât cele prevăzute la lit. a);

c) încheie contracte de credit cu consumatorii în numele creditorului.

Pentru a desfășura integral sau parțial activitățile de intermediere a creditelor prevăzute la art. 3 pct. 5 sau pentru a presta servicii de consiliere, intermediarii de credite sunt înregistrați de Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor în registrul intermediarilor de credite²⁷. Serviciile intermediarilor de credite sunt din ce în ce mai căutate, întrucât clienții înțeleg că aceste persoane pot ușura procesul de creditare. Astfel, clientul nu trebuie să se deplaseze personal la sediul mai multor instituții de servicii financiar – bancare pentru a afla ofertele acestora, deoarece la sediul intermediarului poate afla oferta curentă a tuturor partenerilor brokerului. Acesta oferă clientului toate informațiile necesare – costuri (dobânzi, comisioane), garanții, îi pune la dispoziție draft-uri ale contractelor de credit și îi explică toate neclaritățile (terminologia utilizată); intermediarul de credite întocmește documentația necesară și stabilește contactul cu notari, evaluatori, după caz.

În stabilirea conținutului concret al acestei subcategorii de scutiri, trebuie avută în vedere jurisprudența CJUE, **respectiv Cauza C-235/2000, CSC Financial Services Ltd**²⁸: „În ceea ce privește negocierea în legătură cu instrumentele financiare trebuie avute în vedere următoarele aspecte: scopul negocierii este de a face tot ceea ce este necesar pentru ca cele două părți implicate să încheie un contract, **fără ca negociatorul să aibă un interes personal în termenii contractuali**; simpla culegere, prelucrare a datelor și furnizare a rezultatului, nu reprezintă negociere”.

Pornind de la această soluție de spetă, s-a opinat că în vederea aplicabilității scutirii de TVA pentru operațiunile de negociere în acordarea de credite, este necesară o analiză de la caz la caz, astfel: „în cazul în care potrivit prevederilor

²⁷ La adresa <http://www.anpc.gov.ro/articol/861/registru-1> pot fi consultate Registrele intermediarilor de credite ținute de Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, pagină consultată în data de 25.01.2019.

²⁸ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=46952&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11481321>, accesat 01.02.2019.

contractuale societatea prestatoare este remunerată numai dacă rezultatul activității se concretizează prin aprobarea unui dosar de credit, serviciile prestate reprezintă negociere de credite și prin urmare, le sunt aplicabile prevederile referitoare la scutirea de taxa pe valoarea adăugată fără drept de deducere. În situația în care potrivit prevederilor contractuale societatea prestatoare este remunerată indiferent de rezultatul activității, respectiv dacă urmare serviciilor prestate se aprobă sau nu dosarul de credit, serviciile realizate nu reprezintă servicii de negociere de credite scutite de taxă, fiind taxabile din punct de vedere al taxei pe valoarea adăugată²⁹.

Pentru serviciile îndeplinite, intermediarul de credite percepe, de regulă lunar, un comision³⁰, care este scutit de T.V.A. Important de reținut este și faptul că acest comision nu este perceput de la beneficiarul creditului, ci de la instituția care pune la dispoziție facilitatea de împrumut.

iii). Nu în ultimul rând, în cadrul primei categorii de scutiri analizate întră „**activitatea de administrare a creditelor, de către persoana care le acordă**”. Activitatea de administrare a creditelor include urmărirea și controlul creditelor. Scopul și modul de funcționare a unor astfel de sisteme intrabancare diferă de la o bancă la alta. Creditele necesită o formă cât mai eficientă de supraveghere din interior a activității. Monitorizarea (care implică urmărirea comportamentului și a performanțelor clienților, precum și a desfășurării întregii lor activități) constituie o etapă deosebit de importantă și absolut necesară în derularea unui credit. Scopul acestei activități este, în general, acela al depistării, cât mai timpurii, a unor indici asupra oricăror probleme care pot să apară în derularea împrumutului, astfel încât să se poată lua, din timp, măsuri de remediere în vederea preîntâmpinării deteriorării serviciului datoriei împrumutului.

De regulă, aceste servicii se taxează sub forma comisionului de administrare, la care nu se adaugă T.V.A.

²⁹ [Online] la http://discutii.mfinante.ro/static/10/Mfp/infotva/scutireTVAoperatiunile_negociere_acordarea_credite.pdf, accesat 10.11.2018.

³⁰ „Onorariu”, potrivit art. 3 punctul 5 din O.U.G. nr. 52 din 14 septembrie 2016 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile, precum și pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori.

2.2. Cea de-a doua categorie de operațiuni scutite de la regimul comun al T.V.A. este, potrivit art. 292 alin. (2) litera a, punctul 2, ***negocierea garanțiilor de credit ori a altor garanții sau orice operațiuni cu astfel de garanții, precum și administrarea garanțiilor de credit de către persoana care acordă creditul.***

Pentru a minimaliza pierderile în caz de insolvabilitate a debitorilor, instituțiile care oferă credite își securizează tranzacțiile prin constituirea de garanții asupra patrimoniului debitorilor sau, după caz, al unor terți garanți. Structura de garanții poate diferi de la un tip de client la altul, funcție de politica de creditare a fiecărei bănci. Mai mult, diferențe există în cadrul aceleiași categorii de clienți, tipurile de garanții propuse de solicitanții facilităților și în final acceptate de către creditorii nefiind identice. Astfel, clienții fideli (care revin mereu la același creditor pentru accesarea de credite) sau cei care prezintă bonitate pot oferi garanții care să acopere sumele împrumutate în quantum inferior celui solicitat unui client care, spre exemplu, înregistrează restanțe.

Pachetul final de garanții care va însoți creditul este, așadar, rezultatul unei adevărate negocieri între client și creditor, operațiune scutită de TVA.

Principalele tipuri de garanții sunt: garanțiile reale (care sunt în legătură cu un drept real – spre exemplu, ipoteca asupra unui imobil), personale (fidejusiunea) și alte garanții. În această ultimă categorie, se includ depozitele (“*cash collateral*”) constituie în scopul de a garanta facilitatea de credit oferită, dar și drepturile de încasat din despăgubirile acordate de firma care a asigurat, pe perioada creditării, bunul asupra căruia a fost constituită ipoteca (mobiliară sau imobiliară).

O determinare în sens negativ a scutirii a fost efectuată de CJUE și prin hotărârea pronunțată în **Cauza C-540/09 – Skandinaviska Enskilda Banken AB Momsgrupp vs Skatteverket**³¹: „*Serviciile de garanție de subscriere în prezenta cauză nu se încadrează în articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 2 din A șasea Directivă TVA și nu pot beneficia de scutire în temeiul acestuia. În speță, anumite societăți pe acțiuni au încercat să obțină servicii de garanție de subscriere în acest scop. Subscriptorul [Skandinaviska Enskilda Banken (‘SEB’)] s-a angajat, în schimbul unui comision, să achiziționeze acțiunile care nu erau subscribe la expirarea perioadei de subscriere. Serviciile de garanție de subscriere de acțiuni se*

³¹ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=80422&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11480451>, accesat 15.12.2018.

referă în general la situația în care un subscriptor se angajează, în schimbul unei sume de bani, să achiziționeze sau să subscrie (în cazul unei noi emisiuni de acțiuni) acele acțiuni care nu pot fi vândute sau subscribe pe piață. Scopul unor asemenea servicii este, așadar, acela de a garanta că emisiunea de acțiuni este integral subscrisă sau că toate acțiunile emise sunt vândute și că emitentul primește o anumită parte a capitalului”.

2.3. Cea de-a treia categorie de operațiuni scutite de la regimul comun al T.V.A. este, potrivit art. 292 alin. (2) litera a, punctul 3, **tranzacții, inclusiv negocierea, privind conturile de depozit sau conturile curente, plăți, viramente, creanțe, cecuri și alte instrumente negociabile, exceptând recuperarea creanțelor.**

Referiri la contul bancar curent³², depozitul bancar³³, facilitatea de credit³⁴ și închirierea casetelor de valori³⁵ găsim în Codul civil. Pentru serviciile oferite,

³² Contul bancar curent este reglementat de art. 2184-2190 Cod civil.

Art. 2184: Dreptul de a dispune de soldul creditor

În cazul în care depozitul bancar, creditul sau orice altă operațiune bancară se realizează prin contul curent, titularul contului poate să dispună în orice moment de soldul creditor al contului, cu respectarea termenului de preaviz, dacă acesta a fost convenit de părți.

Art. 2185: Compensarea reciprocă a soldurilor

În cazul în care între instituția de credit și client există mai multe raporturi juridice sau mai multe conturi, chiar și în monede diferite, soldurile active și pasive se compensează reciproc, afară de cazul în care părțile au convenit altfel.

Art. 2186: Cotitularii unui cont curent

În cazul în care un cont curent are mai mulți titulari și s-a convenit că fiecare dintre aceștia are dreptul să dispună singur efectuarea de operațiuni în cont, cotitularii sunt considerați creditori sau debitori în solidar pentru soldul contului.

Art. 2187: Contul curent indiviz

(1) În cazul în care titularul contului decedează, până la efectuarea partajului, moștenitorii sunt considerați titulari coindivizari ai contului, pentru efectuarea operațiunilor în cont fiind necesar consimțământul tuturor coindivizabilor.

(2) Creditorul personal al unuia dintre comoștenitori nu poate urmări silit prin poprire soldul creditor al contului indiviz. El poate doar să ceară partajul.

(3) Comoștenitorii sunt ținuti divizibil față de instituția de credit pentru soldul debitor al contului, dacă prin lege sau prin convenție nu se stabilește altfel.

(4) Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile în mod corespunzător și în alte cazuri de indiviziune între titularii contului curent, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art. 2188: Denunțarea unilaterală

În cazul în care contractul de cont bancar curent este încheiat pe durată nedeterminată, oricare dintre părți poate să denunțe contractul de cont curent, cu respectarea unui termen

de preaviz de 15 zile, dacă din contract sau din uzanțe nu rezultă un alt termen, sub sancțiunea de daune-interese.

Art. 2189: Executarea împrumuturilor primite

- (1) Instituția de credit este ținută, potrivit dispozițiilor prevăzute în materia contractului de mandat, pentru executarea împrumuturilor primite de la client.
- (2) Dacă împrumuturile primite trebuie executate pe o piață unde nu există sucursale ale instituției de credit, aceasta poate să împrumutească la rândul ei o filială a sa, o instituție de credit corespondentă sau o altă instituție de credit ori o altă entitate acordată de titularul de cont și instituția de credit.

Art. 2190: Termenul de prescripție

- (1) Dreptul la acțiunea în restituirea soldului creditor rezultă la închiderea contului curent se prescrie în termen de 5 ani de la data închiderii contului curent.
- (2) În cazul în care contul curent a fost închis din inițiativa instituției de credit, termenul de prescripție se calculează de la data la care titularul sau, după caz, fiecare cotitular al contului a fost notificat în acest sens prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire la ultimul domiciliu sau sediu adus la cunoștința instituției de credit.

³³ Art. 2191: Depozitul de fonduri

- (1) Prin constituirea unui depozit de fonduri la o instituție de credit, aceasta dobândește proprietatea asupra sumelor de bani depuse și este obligată să restituie aceeași cantitate monetară, de aceeași specie, la termenul convenit sau, după caz, oricând, la cererea deponentului, cu respectarea termenului de preaviz stabilit de părți ori, în lipsă, de uzanțe.
- (2) În lipsă de stipulație contrară, depunerile și retragerile se efectuează la sediul unității operative a băncii unde a fost constituit depozitul.
- (3) Instituția de credit este obligată să asigure, în mod gratuit, informarea clientului cu privire la operațiunile efectuate în conturile sale. În cazul în care clientul nu solicită altfel, această informare se realizează lunar, în condițiile și în modalitățile convenite de părți. Dispozițiile art. 2180 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 2192: Depozitul de titluri

- (1) Prin constituirea unui depozit de titluri, instituția de credit este împrumutată cu administrarea acestora. În lipsă de dispoziții speciale, prevederile art. 792-857 sunt aplicabile în mod corespunzător.
- (2) Instituția de credit are dreptul la rambursarea cheltuielilor efectuate pentru operațiunile necesare, precum și la o remunerație, în măsura stabilită prin convenție sau prin uzanțe.
- (3) Este considerată nescrisă orice clauză prin care instituția de credit este exonerată de răspundere pentru neexecutarea obligațiilor care îi revin în administrarea titlurilor cu prudență și diligență.

³⁴ Art. 2193: Noțiune

Facilitatea de credit este contractul prin care o instituție de credit, o instituție financiară nebanară sau orice altă entitate autorizată prin lege specială, denumită finanțator, se obligă să țină la dispoziția clientului o sumă de bani pentru o perioadă de timp determinată sau nedeterminată.

Art. 2194: Utilizarea creditului

Dacă părțile nu au stipulat altfel, clientul poate să utilizeze creditul în mai multe tranșe, potrivit uzanțelor, și poate, prin rambursări succesive, să reînnoiască suma disponibilă.

Art. 2195: Denunțarea unilaterală

instituțiile financiar-bancare percep o serie de tarife și comisioane, particularizate, de regulă, pe tip de client³⁶.

Deși sfera operațiunilor care se circumscriu acestei categorii este extrem de vastă și predictibilă (raporat la terminologia utilizată), există o serie de clarificări, aduse atât de legiuitorul național, cât și de jurisprudența CJUE.

-
- (1) *În lipsa unei clauze contrare, finanțatorul nu poate să denunțe contractul înainte de împlinirea termenului decât pentru motive temeinice, dacă acestea privesc beneficiarul facilității de credit.*
 - (2) *Denunțarea unilaterală stinge de îndată dreptul clientului de a utiliza creditul, iar finanțatorul trebuie să acorde un termen de cel puțin 15 zile pentru restituirea sumelor utilizate și a accesoriilor acestora.*
 - (3) *Dacă facilitatea de credit s-a încheiat pe durată nedeterminată, fiecare dintre părți poate să denunțe contractul, cu respectarea unui termen de preaviz de 15 zile, dacă din contract sau din uzanțe nu rezultă altfel.*

³⁵ Art. 2196: *Obligația prestatorului*

În executarea contractului de închiriere a casetei de valori, instituția de credit sau o altă entitate care prestează în condițiile legii astfel de servicii, denumită prestator, răspunde față de client pentru asigurarea unei încăperi adecvate și sigure, precum și pentru integritatea casetei.

Art. 2197: *Deschiderea casetei de valori*

- (1) *În cazul în care caseta este închiriată mai multor persoane, oricare dintre acestea poate cere deschiderea casetei, dacă nu s-a stipulat altfel prin contract.*
- (2) *În caz de deces al clientului sau al unuia dintre clienții care foloseau aceeași casetă, prestatorul, odată ce a fost înștiințat, nu poate să consimtă la deschiderea casetei decât cu acordul tuturor celor îndreptățiți sau, în lipsă, în condițiile stabilite de instanța de judecată.*
- (3) *Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul încetării sau reorganizării persoanei juridice. În acest caz poate solicita deschiderea casetei de valori administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar.*

Art. 2198: *Deschiderea forțată a casetei de valori*

- (1) *La împlinirea termenului prevăzut în contract, după expirarea unei perioade de 3 luni de la notificarea adresată clientului, prestatorul poate cere instanței de judecată, pe cale de ordonanță președințială, autorizarea de a deschide caseta de valori. Notificarea clientului se poate face prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire la ultimul domiciliu sau sediu adus la cunoștința instituției de credit.*
- (2) *Deschiderea casetei de valori se face în prezența unui notar public și, după caz, cu respectarea măsurilor de prudență stabilite de instanță.*
- (3) *Instanța de judecată poate, de asemenea, să dispună măsuri de conservare a obiectelor descoperite, precum și vânzarea acestora în măsura necesară acoperirii chiriei și cheltuielilor efectuate de prestator, precum și, dacă este cazul, a prejudiciului cauzat acestuia.*

³⁶ Pentru diferite tipuri de tarife și comisioane aplicabile persoanelor fizice, se poate consulta: <https://www.unicredit.ro/content/dam/cee2020-pws-ro/DocumentePDF/TarifeComisioanePI/Comisioane-si dobanzi-PI.pdf>, accesat 01.02.2019.

Astfel, punctul 52 alin. (5) din H.G. nr. 1/2016 privind Normele metodologice la Codul fiscal menționează că „se cuprind în sfera operațiunilor scutite conform art. 292 alin. (2) lit. a) pct. 3 din Codul fiscal servicii precum depozitarea, transferul și retragerea banilor către sau din conturile bancare, inclusiv prin mijloace electronice”. În egală măsură, conținutul acestei categorii de scutiri este detaliat și prin punctul 52 alin. (6) din H.G. nr. 1/2016 privind Normele metodologice la Codul fiscal, care include în sfera operațiunilor scutite conform art. 292 alin. (2) lit. a) pct. 3 din Codul fiscal „și servicii auxiliare, precum verificarea plăților, eliberarea extraselor de cont duplicat, punerea la dispoziția clienților băncii, la cererea acestora, a copiilor mesajelor SWIFT legate de plățile acestora”.

Cu incidență asupra acestei subcategorii de scutiri, înțelegem să menționăm, din jurisprudența CJUE, hotărârile pronunțate în următoarele cauze:

o **Cauza C-350/10 – Nordea Pankki Oyj**³⁷: „Articolul 13 secțiunea B litera (d) punctele 3 și 5 din A șasea Directivă (...) trebuie interpretat în sensul că scutirea de taxa pe valoarea adăugată prevăzută la această dispoziție nu include serviciile de transmitere de mesaje electronice pentru instituții financiare, precum cele în cauză în acțiunea principală” (**n.n.** – SWIFT³⁸).

³⁷ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=108324&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11479975>, accesat 23.11.2018.

³⁸ În considerentele deciziei sus-menționate, CJUE reține că: “Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication – SWIFT SC (denumită în continuare ‘SWIFT’) este o cooperativă deținută în comun de mai mult de două mii de instituții financiare răspândite în mai mult de 200 de țări. SWIFT administrează un serviciu mondial de transmitere de mesaje electronice pentru instituții financiare (denumit în continuare ‘serviciile swift’) care permit unui număr de peste nouă mii de bănci, instituții financiare și de administrare de valori mobiliare, precum și altor societăți cliente să schimbe între ele mesaje financiare standardizate cu ajutorul unui software dezvoltat chiar de întreprindere și al rețelei sale internaționale securizate de schimb de date. Grație acestei rețele de schimb de date pe care a constituit-o și pe care o întreține, SWIFT asigură în special procesarea mesajelor în vederea plăților interbancare și a operațiunilor cu valori mobiliare. Instituțiile financiare care sunt membre SWIFT sunt conectate la rețea prin propriile echipamente informatice, prin intermediul unei conexiuni speciale (‘gateway’). Pentru a accesa serviciile sale, această întreprindere impune clienților utilizarea unui hardware aprobat în prealabil de ea însăși. Plățile interbancare pot fi împărțite în plăți naționale și plăți internaționale. Serviciile swift sunt utilizate în principal pentru plățile internaționale, însă există tendința să fie utilizate din ce în ce mai des și pentru plățile naționale. Procedura de transmitere a mesajelor privind plățile interbancare prevede că, atunci când un mesaj este transmis în rețeaua SWIFT, banca emitentă primește o primă confirmare (‘acknowledgement’), potrivit căreia mesajul a fost

○ CJUE, Cauza C-264/14 – Skatteverket împotriva David Hedqvist³⁹:
„Articolul 135 alineatul (1) literele (d) și (f) din Directiva T.V.A. trebuie interpretat în sensul că prestări de servicii care constau în schimbul de monede tradiționale cu unități ale monedei virtuale ‘bitcoin’⁴⁰ și invers, efectuate contra plății unei sume care corespunde marjei constituite de diferența dintre, pe de o parte, prețul la care operatorul în cauză cumpără monedele și, pe de altă parte, prețul la care le vinde clienților săi nu intră în domeniul de aplicare al acestor dispoziții. În ceea ce privește, mai întâi, scutirile prevăzute la articolul 135 alineatul (1) litera (d) din directiva menționată, întrucât moneda virtuală ‘bitcoin’ este un mijloc de plată contractual, aceasta nu poate, pe de o parte, să fie considerată un cont curent și nici un cont de depozit, o plată sau un virament. Pe de altă parte, spre deosebire de creanțe, de cecuri sau de alte instrumente negociabile prevăzute la articolul 135 alineatul (1) litera (d) din Directiva 2006/112, ea constituie un mijloc de plată direct între operatorii care o acceptă. În ceea ce privește, în continuare, scutirile prevăzute la articolul 135 alineatul (1) litera (f) din Directiva 2006/112, moneda virtuală ‘bitcoin’ nu constituie nici un titlu care conferă un drept de proprietate asupra unor persoane juridice și nici un titlu cu o natură comparabilă”.

acceptat spre procesare de SWIFT. Această formalitate marchează și începutul angajării răspunderii financiare a SWIFT pentru transmiterea mesajului în cauză și pentru realizarea operațiunii în conformitate cu mesajul. Odată ce banca primește prima confirmare, operațiunea menționată în mesajul în cauză devine irevocabilă. De la momentul la care banca destinatară confirmă sistemului primirea mesajului, răspunderea SWIFT pentru efectuarea operațiunii încetează. În același timp, SWIFT trimite băncii care a emis ordinul o confirmare de primire a mesajului. În afară de aceste operațiuni de plată, serviciile swift sunt utilizate și la efectuarea operațiunilor transfrontaliere cu valori mobiliare. Numai odată cu înregistrarea acțiunilor în contul electronic de valori mobiliare al clientului realizată prin intermediul serviciilor swift este asigurată protecția împotriva ingerințelor terților, cu toate că dreptul de proprietate asupra valorilor mobiliare este transferat încă de la data efectuării operațiunii în bursă. Răspunderea SWIFT pentru mesajele aferente operațiunilor cu valori mobiliare corespunde celei care a fost prezentată cu privire la plățile interbancare. În scopul păstrării secretului bancar, SWIFT nu poate și nu trebuie să deschidă decât câmpurile de mesaje care sunt necesare pentru stabilirea conformității acestora cu normele de transmitere a mesajelor”.

³⁹ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=170305&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11481940>, accesat 23.11.2018.

⁴⁰ Pentru mai multe informații despre bitcoin, a se vedea supra, pag. 16 ș.u.

○ CJUE, **Cauza C-464/12, ATP PensionService A/S împotriva Skatteministeriet**⁴¹: „Articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 3 din A șasea Directivă trebuie interpretat în sensul că scutirea de taxa pe valoarea adăugată prevăzută de această dispoziție referitoare la operațiunile privind plățile și viramentele se aplică unor prestări de servicii prin care un organism materializează drepturile persoanelor afiliate la fondurile de pensii prin deschiderea de conturi ale acestor persoane afiliate în sistemul regimurilor de pensie și prin înscrierea contribuțiilor persoanelor afiliate respective în contul lor, precum și operațiunilor care sunt accesorii serviciilor respective sau care formează împreună cu acestea o prestație economică unică”.

O atenție deosebită a fost acordată de legiuitor tranzacțiilor privind creanțele, cu privire la care, prin norme metodologice, punctul 52 alin. (7)-(16) din H.G. nr. 1/2016 privind Normele metodologice la Codul fiscal, a precizat în concret categoriile de scutire.

Astfel, **în sens negativ, de excludere** de la scutirea de T.V.A., conținutul acestei categorii este detaliat prin norme metodologice, punctul 52 alin. (7)-(8) din H.G. nr. 1/2016 privind Normele metodologice la Codul fiscal: „*Excepția prevăzută la art. 292 alin. (2) lit. a) pct. 3 din Codul fiscal referitoare la neaplicarea scutirii de TVA pentru recuperarea de creanțe se aplică în funcție de natura operațiunii, indiferent de terminologia utilizată, respectiv recuperare de creanțe sau factoring*”.

„În situația în care, conform contractului, scopul operațiunii la care se face referire la alin. (7) nu îl constituie recuperarea de creanțe, ci acordarea unui credit, societatea care preia creanțele aferente unui credit acordat asumându-și poziția creditorului, operațiunea este scutită de taxa pe valoarea adăugată, nefăcând obiectul excepției prevăzute la art. 292 alin. (2) lit. a) pct. 3 din Codul fiscal”.

Potrivit alin. (9) al punctului 52 alin. (7)-(16) din H.G. nr. 1/2016 privind Normele metodologice la Codul fiscal, *operațiunile cu creanțe se clasifică, în funcție de contractul încheiat între părți, în:*

a) operațiuni prin care persoana care deține creanțele angajează o persoană în vederea recuperării acestora, care nu presupun cesiunea creanțelor; persoana care este angajată în scopul recuperării creanțelor în situația

⁴¹ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=149126&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11482019>, accesat 23.11.2018.

prevăzută la alin. (9) lit. a) realizează o prestare de servicii de recuperare de creanțe în beneficiul persoanei care deține creanțele, taxabilă conform prevederilor art. 292 alin. (2) lit. a) pct. 3 din Codul fiscal; Baza de impozitare a taxei pe valoarea adăugată pentru serviciile constând în recuperarea acestor de creanțe este constituită din contravaloarea serviciului, reprezentând toate componentele comisionului perceput de cesionar, inclusiv componenta de finanțare.

b) operațiuni care presupun cesiunea creanțelor, când distingem operațiuni prin care:

- i) cesionarul cumpără creanțele, fără ca operațiunea să aibă drept scop recuperarea creanței, caz în care: a) dacă prețul de vânzare al creanței este mai mare decât valoarea nominală a creanței, cedentul realizează o operațiune scutită de TVA conform prevederilor art. 292 alin. (2) iit. a) pct. 3 din Codul fiscal, iar cesionarul nu realizează o operațiune în sfera de aplicare a TVA; b) dacă prețul de vânzare al creanței este mai mic sau egal cu valoarea nominală a creanței, nici cedentul, nici cesionarul nu realizează operațiuni în sfera de aplicare a TVA. Se consideră că cesionarul realizează o prestare de servicii de recuperare de creanțe în beneficiul cedentului, taxabilă conform prevederilor art. 292 alin. (2) lit. a) pct. 3 din Codul fiscal, întrucât percepe de la cedent un comision pentru această operațiune;
- ii) cesionarul cumpără creanțele, asumându-și sau nu riscul neîncasării acestora, percepând un comision de recuperare a creanțelor de la cedent; (în această situație, se consideră că cesiunea creanței de către cedent nu reprezintă o operațiune în sfera de aplicare a TVA);
- iii) cesionarul cumpără creanțele, asumându-și riscul neîncasării acestora, la un preț inferior valorii nominale a creanțelor, fără să perceapă un comision de recuperare a creanțelor de la cedent. În acest caz: a) se consideră că cesiunea creanței de către cedent reprezintă o operațiune scutită de TVA în sensul art. 292 alin. (2) lit. a) pct. 3 din Codul fiscal; b) cesionarul se consideră că nu efectuează o prestare de servicii de recuperare de creanțe în beneficiul cedentului, respectiv nu realizează o operațiune în sfera de aplicare a TVA, întrucât nu percepe un comision pentru această operațiune.

Baza de impozitare a taxei pe valoarea adăugată pentru serviciile constând în recuperarea acestor creanțe este constituită din contravaloarea serviciului,

reprezentând toate componentele comisionului perceput de cesionar, inclusiv componenta de finanțare.

Pentru clarificările ante-menționate referitoare la operațiunile privind creanțele, legiuitorul român a avut în vedere următoarele decizii ale Curții Europene de Justiție:

○ CJUE, Cauza C-305/01, **Finanzamt Gross-Gerau împotriva MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring GmbH**⁴²: „întreprinderea care achiziționează datorii, asumându-și riscul de neplată a debitorului și care, în schimb, își facturează clienții pentru comisioane, desfășoară o activitate economică în sensul articolelor 2 și 4 din directiva menționată (**n.n.** – A șasea Directivă (...)), astfel încât aceasta să aibă calitatea de persoană impozabilă și, astfel, se bucură de dreptul de deducere a impozitelor în temeiul articolului 17 din aceasta. O activitate economică prin care o întreprindere achiziționează datorii, asumându-și riscul de neplată a debitorului și, în schimb, facturează clienții săi în ceea ce privește comisionul, constituie ‘colectarea creanțelor și factoring’ în sensul clauzei finale de la articolul 13 B litera (d) punctul 3 din A șasea Directivă și, prin urmare, este exclusă de la scutirea prevăzută de această dispoziție”.

○ CJUE, Cauza C-93/10, **Finanzamt Essen-NordOst împotriva GFKL Financial Services AG**⁴³: „Articolul 2 punctul 1 și articolul 4 din A șasea Directivă (...) trebuie interpretate în sensul că un operator care cumpără, pe propriul risc, creanțe incerte la un preț inferior valorii nominale a acestora nu efectuează o prestare de servicii cu titlu oneros, în sensul articolului 2 punctul 1, și nu desfășoară o activitate economică care intră în domeniul de aplicare al acestei directive atunci când diferența dintre valoarea nominală a creanțelor menționate și prețul de cumpărare al acestora reflectă valoarea economică efectivă a creanțelor respective la momentul cesiunii lor”.

Tot în sensul de excludere de la scutirea de la regimul comun T.V.A. se înscriu și deciziile CJUE pronunțate în următoarele cauze:

⁴² [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=48453&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11484018>, accesat 23.11.2018.

⁴³ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=111928&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11485901>, accesat 12.12.2018.

○ CJUE, Cauza C-175/09, **Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs împotriva AXA UK plc**⁴⁴: „Articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 3 din A șasea Directivă (...) trebuie interpretat în sensul că nu face obiectul scutirii de taxa pe valoarea adăugată prevăzute la această dispoziție o prestare de servicii care constă, în esență, în faptul de a solicita băncii unui terț transferul prin intermediul sistemului de ‘debit direct’ a unei sume datorate de această persoană clientului prestatorului de servicii pe seama acestuia din urmă, de a trimite clientului o situație a sumelor primite, de a lua legătura cu terțul de la care prestatorul de servicii nu a primit plata și, în cele din urmă, de a da ordin băncii prestatorului de servicii să transfere în contul bancar al clientului plățile primite, diminuate cu remunerația prestatorului. Astfel, un asemenea serviciu este cuprins în noțiunea ‘recuperare a creanțelor’, în sensul acestui articol 13 secțiunea B litera (d) punctul 3 și este, așadar, exclus din lista de scutiri, întrucât are drept scop să permită clienților prestatorului de servicii să beneficieze de plata sumelor de bani care le sunt datorate de acești terți și urmărește, în consecință, să permită obținerea plăților datoritorilor. Prin faptul că își asumă obligația de a recupera creanțele pe seama titularului acestora, prestatorul de servicii își scutește clienții de sarcini pe care, fără intervenția sa, aceștia din urmă ar trebui să le efectueze ei înșiși, în calitate de creditori, sarcini care constau în solicitarea transferului sumelor care le sunt datorate prin intermediul sistemului de ‘debit direct’.”

○ CJUE, Cauza C-607/14, **Bookit Ltd împotriva Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs**⁴⁵ și Cauza C-130/15, **Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs împotriva National Exhibition Centre Limited**⁴⁶: „Articolul 135 alineatul (1) litera (d) din Directiva TVA/Articolul 13 B litera (d) punctul 3 din A șasea Directivă trebuie interpretat în sensul că scutirea de taxa pe valoarea adăugată care este prevăzută în cuprinsul acestuia pentru operațiunile privind plățile și viramentele nu se aplică unui serviciu numit ‘de procesare a plății cu cardul de debit sau cu cardul de credit’, precum cel în discuție în litigiul principal, efectuat de o persoană impozabilă, prestator al acestui serviciu, atunci când o persoană cumpără prin intermediul acestui prestator un bilet

⁴⁴ [Online] la <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:62009CJ0175&from=FR>, accesat 23.11.2018.

⁴⁵ [Online] la <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:62014CJ0607&from=FR>, accesat 23.11.2018.

⁴⁶ [Online] la <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62015CJ0130&from=FR>, accesat 23.11.2018.

de cinema pe care respectivul prestator îl vinde în numele și pe seama unei alte entități, indiferent dacă acea persoană plătește cu cardul de debit sau cu cardul de credit”.

○ CJUE, Cauza C-5/17, **Commissioners for Her Majesty’s Revenue and Customs împotriva DPAS Limited**⁴⁷: „Articolul 135 alineatul (1) litera (d) din Directiva TVA (n.n.) trebuie interpretat în sensul că scutirea de taxa pe valoarea adăugată care este prevăzută pentru operațiunile privind plățile și viramentele nu se aplică unei prestări de servicii, precum cea în discuție în litigiul principal, care constă în solicitarea adresată de persoana impozabilă instituțiilor financiare interesate, pe de o parte, ca o sumă de bani să fie transferată din contul bancar al unui pacient în contul bancar al persoanei impozabile în temeiul unui mandat de debitare directă și, pe de altă parte, ca această sumă, după deducerea remunerației datorate persoanei impozabile respective, să fie transferată din contul bancar al acesteia din urmă către contul bancar al medicului stomatolog și, respectiv, al asigurătorului pacientului respectiv”.

2.4. Cea de-a patra categorie de operațiuni scutite de la regimul comun al T.V.A. este, potrivit art. 292 alin. (2) litera a, punctul 4, **„tranzacții, inclusiv negocierea, privind valuta, bancnotele și monedele utilizate ca mijloc legal de plată, cu excepția obiectelor de colecție, și anume monede de aur, argint sau din alt metal ori bancnote care nu sunt utilizate în mod normal ca mijloc legal de plată sau monede de interes numismatic”**.

Conținutul acestei categorii de scutiri este detaliat prin norme metodologice, punctul 52 alin. (17) din H.G. nr. 1/2016 privind Normele metodologice la Codul fiscal: „Se cuprind în sfera operațiunilor scutite conform art. 292 alin. (2) lit. a) pct. 4 din Codul fiscal operațiuni precum schimbarea bancnotelor sau monedelor într-o altă valută sau în aceeași valută și distribuirea de numerar”.

Banca Națională a României este singura instituție autorizată să emită însemne monetare sub formă de bancnote și monede, ca mijloace legale de plată pe teritoriul României. Bancnotele și monedele sunt acceptate la valoarea nominală pentru plata tuturor obligațiilor publice și private. Moneda națională este leul, iar subdiviziunea acestuia este banul. Programul de emisiune a însemnelor monetare este elaborat de către Banca Națională a României astfel

⁴⁷ [Online] la <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:62017CJ0005&from=FR>, accesat 23.11.2018.

încât să asigure necesarul de numerar în strictă concordanță cu necesitățile reale ale circulației bănești. Valoarea nominală, dimensiunile, greutatea, desenul și alte caracteristici tehnice ale bancnotelor și monedelor pot fi stabilite numai de către banca centrală, iar grafica este protejată prin înregistrarea la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci din România⁴⁸. Retragerea din circulație a bancnotelor și monedelor poate fi făcută numai de către Banca Națională a României, în scopul schimbării însemnelor monetare sau înlocuirii exemplarelor uzate ori necorespunzătoare⁴⁹.

Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 4 din 1 aprilie 2005 privind regimul valutar⁵⁰ stabilește regimul efectuării operațiunilor valutare. Anexa nr. 1 („Nomenclatorul”) definește, la art. 4, pct. 4.15., piața valutară ca fiind *piața pe care se efectuează schimb valutar și care cuprinde următoarele segmente: a). piața valutară interbancară și b). piața valutară a entităților autorizate să efectueze activități de schimb valutar.*

Valuta, în accepțiunea art. 4, pct. 4.4. din Anexa la Regulament, este *moneda națională a altui stat, moneda unei uniuni monetare a unor state, precum și monedele compuse, cum ar fi drepturile speciale de tragere.*

În literatura de specialitate au fost numeroase discuții privind natura juridică a *bitcoin*⁵¹, respectiv dacă aceasta poate fi calificată ca fiind monedă (bani) sau dacă *bitcoin* este bun (altul decât monedă). S-a considerat⁵², pentru prima ipoteză, „că la dobândirea bitcoin prin achiziționarea acesteia contra unei monede fiduciare are loc de fapt un schimb valutar, iar cu ocazia folosirii pentru plata

⁴⁸ [Online] la <http://www.bnr.ro/Monedes-si-bancnote-408.aspx>, accesat 14.12.2018.

⁴⁹ Criteriile care stau la baza clasificării bancnotelor în uzate, deteriorate și fără putere circulatorie se regăsesc în Anexa 3 din Regulamentul BNR nr. 4/2013 privind verificarea calității bancnotelor românești în vederea recirculării.

⁵⁰ Publicat în Monitorul Oficial nr. 616 din 6 septembrie 2007.

⁵¹ Bitcoin (din limba engleză bit: unitate de informație binară și coin: monedă) este un sistem de plată electronică descentralizat și o monedă digitală (criptomonedă) opensource creată în 2009 de „Satoshi Nakamoto” (identitatea sa reală este necunoscută). Bitcoin (BTC) a fost creat pentru a asigura protecția investițiilor și finanțarea liberă a afacerilor, fără a face apel la instituții financiare și în afara oricărei constrângeri și reglementări. Numele Bitcoin se referă de asemenea și la programul opensource pentru folosirea acestor monede, cât și la rețeaua peer-to-peer (de la egal la egal) pe care acesta o formează, [Online] la <https://ro.wikipedia.org/wiki/Bitcoin>, accesat 14.12.2018.

⁵² A se vedea D.M. Ilucă, *Reglementarea bitcoin. Aspecte juridice privind utilizarea de bitcoin*, în *Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” Iași, Tomul LXIII, Științe Juridice*, nr. 2/2017, p. 312-325.

contravalorii unor bunuri sau servicii, actele juridice încheiate au valoarea unor contracte de vânzare-cumpărare”.

Clarificări importante cu privire la operațiunile care fac obiectul acestei subcategorii de scutiri, au fost aduse de CJUE, **Cauza C-264/14 – Skatteverket împotriva David Hedqvist**⁵³: „Articolul 135 alineatul (1) litera (e) din Directiva 2006/112 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată trebuie interpretat în sensul că prestări de servicii care constau în schimbul de monede tradiționale cu unități ale monedei virtuale ‘bitcoin’ și invers, efectuate contra plății unei sume care corespunde marjei constituite de diferența dintre, pe de o parte, prețul la care operatorul în cauză cumpără monedele și, pe de altă parte, prețul la care le vinde clienților săi constituie operațiuni scutite de taxa pe valoarea adăugată, în sensul acestei dispoziții.

Astfel, noțiunile utilizate la articolul 135 alineatul (1) litera (e) din Directiva 2006/112, care prevede că statele membre scutesc operațiunile care privesc printre altele monede, bancnote și monede utilizate ca mijloc legal de plată, trebuie interpretate și aplicate în mod uniform, în lumina versiunilor existente în toate limbile Uniunii. Scutirile prevăzute la această dispoziție urmăresc în special să reducă dificultățile legate de stabilirea bazei de impozitare, precum și a cuantumului taxei pe valoarea adăugată deductibile care apar în cadrul impozitării operațiunilor financiare. Or, operațiunile privind monede netradiționale, cu alte cuvinte, alte monede decât cele care sunt mijloace legale de plată într-unul sau mai multe state, în măsura în care aceste monede au fost acceptate de părțile la o tranzacție ca un mijloc de plată alternativ mijloacelor legale de plată și nu au o altă finalitate decât aceea de mijloc de plată, constituie operațiuni financiare.

În plus, în cazul particular al unor operațiuni precum operațiunile de schimb, dificultățile legate de stabilirea bazei de impozitare și a cuantumului taxei pe valoarea adăugată deductibile pot fi identice, fie că este vorba despre schimbul de monede tradiționale, în mod normal scutit în temeiul articolului 135 alineatul (1) litera (e) din Directiva 2006/112, fie că este vorba despre schimbul, pe de o parte, de astfel de monede cu, pe de altă parte, monede virtuale cu flux bidirecțional care, fără a fi mijloace legale de plată, constituie un mijloc de plată acceptat de părțile la o tranzacție și invers. În această privință, o interpretare a dispoziției menționate în

⁵³ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=170305&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11480285>, accesat 15.12.2018.

sensul că vizează operațiunile privind numai monedele tradiționale ar însemna lipsirea acesteia de o parte a efectelor sale”.

Conținutul acestei categorii de scutiri de la regimul comun al T.V.A. este delimitat și raportat la dispozițiile punctului 52 alin. (18) din H.G. nr. 1/2016 privind Normele metodologice la Codul fiscal, **în sens negativ**, prin excluderea de la scutire în sensul art. 292 alin. (2) lit. a) C. fisc. a următoarelor operațiuni: *„furnizarea de informații financiare cu caracter general, analize privind evoluția cursului valutar sau a ratei dobânzii, vânzarea ori închirierea dispozitivelor pentru numărarea sau sortarea banilor, serviciile externalizate privind transportul de numerar”.*

2.5. Cea de-a cincea categorie de operațiuni scutite de la regimul comun al T.V.A. este, potrivit art. 292 alin. (2) litera a, punctul 5, **„tranzacții, inclusiv negocierea, dar exceptând administrarea sau păstrarea în siguranță, cu acțiuni, părți sociale în societăți comerciale sau asociații, obligațiuni garantate și alte instrumente financiare, cu excepția documentelor care stabilesc drepturi asupra bunurilor”.**

Conținutul aceste categorii de scutiri este detaliat prin norme metodologice, punctul 52 alin. (19) din H.G. nr. 1/2016 privind Normele metodologice la Codul fiscal, care include în sfera operațiunilor scutite conform art. 292 alin. (2) lit. a) pct. 5 din Codul fiscal *„printre altele, și transferul și/sau orice alte operațiuni cu părți sociale și acțiuni necotate la bursă”.*

În plan european, această scutire a fost supusă analizei CJUE în următoarele cauze:

○ **Cauza C-540/09 – Skandinaviska Enskilda Banken AB Momsgrupp vs Skatteverket**⁵⁴: *„Scutirea prevăzută la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din Directiva 77/388/CEE, A șasea Directivă (...) trebuie interpretată în sensul că include serviciile de garanție de subscriere care implică faptul că o instituție de credit acordă, cu titlu oneros, o garanție unei societăți care dorește să emită acțiuni, în temeiul garanției instituția de credit obligându-se să achiziționeze acțiunile care nu sunt subscrise în perioada de subscriere”.*

⁵⁴ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=80422&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11480451>, accesat 15.12.2018.

○ CJUE, Cauza C-259/11, DTZ Zadelhoff vof împotriva Staatssecretaris van Financiën⁵⁵: „Articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din A șasea Directivă (...) trebuie interpretat în sensul că intră sub incidența acestei scutiri de la taxa pe valoarea adăugată operațiuni, precum cele din acțiunea principală, care au drept obiectiv cedarea unor acțiuni ale societăților în cauză și au avut acest rezultat, însă care, în cele din urmă, privesc bunuri imobile deținute de aceste societăți și transferul lor (indirect). Exceptarea de la această scutire, care este prevăzută la același punct 5, la a doua liniuță, nu se aplică în cazul în care statul membru nu s-a prevalat de posibilitatea, prevăzută la articolul 5 alineatul (3) litera (c) din directiva menționată, de a considera ca bunuri corporale acțiunile sau interesele echivalente cu acțiunile care îi conferă deținătorului, de iure sau de facto, dreptul de proprietate sau de posesie asupra unui bun imobil”.

○ CJUE, Cauza C-615/16, Giovanna Judith Kerr Împotriva Fazenda Pública⁵⁶: „articolul 135 alineatul (1) litera (f) din Directiva 2006/112 / CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată este interpretat în sensul că noțiunea de ‘negociere’ se poate referi la o activitate precum cea dezvoltată de reclamantul din acțiunea principală, cu condiția ca activitatea să fie cea a unui intermediar remunerat pentru a furniza un serviciu către una dintre părțile la un contract privind tranzacțiile financiare legate de valori mobiliare, acest serviciu constând în aranjarea vânzătorului și a cumpărătorului pentru semnarea acestui contract, fără ca intermediarul să semneze contractul contractului și, în orice caz, fără a avea un interes în conținutul aceluiași contract. Este de competența instanței de trimitere să verifice dacă aceste condiții sunt îndeplinite în litigiul în care este sesizată”.

În sensul excluderii din sfera operațiunilor scutite conform art. 292 alin. (2) lit. a) pct. 5 din Codul fiscal sunt dispozițiile punctului 52 alin. (19) din H.G. nr. 1/2016 privind Normele metodologice la Codul fiscal, care prevăd că „nu se cuprind operațiuni precum: depozitarea activelor fondurilor speciale de investiții, așa cum rezultă și din Decizia Curții Europene de Justiție nr. C-169/04 Abbey National, administrarea și depozitarea titlurilor de valoare”⁵⁷.

⁵⁵ [Online] la <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:62011CJ0259&from=FR>, accesat 02.02.2019.

⁵⁶ [Online] la <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/HTML/?uri=CELEX:62016CO0615&from=FR>, accesat 02.20.2019.

⁵⁷ Pentru detalii, a se vedea infra, pagina 3, ultimul alineat.

Tot o determinare în sens negativ a scutirii a fost efectuată de CJUE și prin hotărârea pronunțată în **Cauza C-461/12, Granton Advertising BV împotriva Inspecteur van de Belastingdienst Haaglanden/kantoor Den Haag**⁵⁸: „Articolul 13 secțiunea B litera (d) din A șasea Directivă (...) trebuie interpretat în sensul că vânzarea unui card de reduceri precum cel în discuție în litigiul principal nu constituie o operațiune cu ‘alte titluri’ sau privind ‘alte valori mobiliare’, în sensul punctelor 5 și, respectiv, 3 ale acestei dispoziții, care se referă la anumite operațiuni pe care statele membre trebuie să le scutească de taxa pe valoarea adăugată”.

2.6. Cea de-a șasea categorie de operațiuni scutite de la regimul comun al T.V.A. este, potrivit art. 292 alin. (2) litera a, punctul 6, „**administrarea de fonduri speciale de investiții**”.

Conținutul acestei categorii de scutiri este detaliat prin norme metodologice, punctul 52 alin. (21) din H.G. nr. 1/2016 privind Normele metodologice la Codul fiscal: „În sensul art. 292 alin. (2) lit. a) pct. 6 din Codul fiscal, fondurile speciale de investiții sunt următoarele:

- a) *organismele de plasament colectiv definite conform legislației în vigoare care reglementează aceste organisme;*
- b) *fondurile de pensii administrate privat și fondurile de pensii facultative;*
- c) *fondurile comune de garantare a creanțelor”.*

i). Activitatea organismelor ce alcătuiesc prima subcategorie delimitată prin normele metodologice este guvernată de Legea 297/2004 privind piața de capital⁵⁹, respectiv de O.U.G. nr. 32 din 27 iunie 2012 privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare și societățile de administrare a investițiilor, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 297/2004 privind piața de capital⁶⁰.

Legea 297/2004 privind piața de capital⁶¹ reglementează înființarea și funcționarea Fondului de compensare a investitorilor și a organismelor de plasament colectiv, altele decât organismele de plasament colectiv în valori

⁵⁸ [Online] la <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:62012CJ0461&from=FR>, accesat 02.02.2019.

⁵⁹ Publicată în Monitorul Oficial nr. 571 din 29 iunie 2004.

⁶⁰ Publicată în Monitorul Oficial nr. 435 din 30 iunie 2012.

⁶¹ Publicată în Monitorul Oficial nr. 571 din 29 iunie 2004.

mobiliare. Potrivit art. 2 alin. (1) pct. 20 din legea 297/2004 privind piața de capital, organismele de plasament colectiv sunt acele *entități organizate, cu sau fără personalitate juridică, denumite în continuare O.P.C, care atrag în mod public sau privat resurse financiare ale persoanelor fizice și/sau juridice, în scopul investirii acestora, în conformitate cu dispozițiile prezentei legi și reglementările C.N.V.M.*

O.U.G. nr. 32 din 27 iunie 2012 privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare și societățile de administrare a investițiilor, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 297/2004 privind piața de capital⁶² reglementează înființarea și funcționarea organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare și a societăților de administrare a investițiilor⁶³.

Potrivit art. 2 din O.U.G. nr. 32/2012:

„(1) *Organismele de plasament colectiv în valori mobiliare, denumite în continuare O.P.C.V.M., sunt fondurile deschise de investiții și societățile de investiții, care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:*

a) au ca unic scop efectuarea de investiții colective, plasând resursele bănești în instrumente financiare lichide la care se face referire în art. 82 și operând pe principiul diversificării riscului și administrării prudențiale;

b) titlurile de participare sunt, la cererea deținătorilor, răscumpărabile continuu, direct sau indirect, din activele respectivelor organisme. Activitatea O.P.C.V.M. de a se asigura că valoarea titlurilor sale de participare pe o piață nu variază semnificativ în raport cu valoarea activului net unitar poate fi considerată echivalentă a operațiunii de răscumpărare.

(2) O.P.C.V.M. pot fi constituite din mai multe compartimente de investiții.

(3) O.P.C.V.M. sunt înființate fie sub formă de fonduri deschise de investiții, pe bază de contract civil, fie sub formă de societăți de investiții, prin act constitutiv.

(4) Titlurile de participare ale O.P.C.V.M. sunt unități de fond⁶⁴ sau acțiuni⁶⁵ emise de O.P.C.V.M., în funcție de modul de constituire al acestora.

⁶² Publicată în Monitorul Oficial nr. 435 din 30 iunie 2012.

⁶³ Autoritatea de Supraveghere Financiară (A.S.F.) este autoritatea competentă care aplică prevederile acestei ordonanțe de urgență, prin exercitarea competențelor și prerogativelor stabilite prin O.U.G. nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 113/2013, cu modificările și completările ulterioare

⁶⁴ Unitățile de fond sunt titluri de participare care evidențiază o deținere de capital în activele unui fond deschis de investiții.

⁶⁵ Acțiunile sunt titluri de participare care evidențiază o deținere în capitalul social al unei societăți de investiții.

(5) *Societățile de investiții care își plasează activele, prin intermediul filialelor, cu preponderență altfel decât în valori mobiliare, nu sunt reglementate de prezenta ordonanță de urgență.*

(6) *O.P.C.V.M. nu se pot transforma în alte tipuri de organisme de plasament colectiv.*

(7) *Orice organism de plasament colectiv se poate transforma într-un O.P.C.V.M., cu respectarea prevederilor prezentei ordonanțe de urgență și ale reglementărilor emise de C.N.V.M.⁶⁶.*

Conținutul acestei subcategorii face în sine obiectul unor interpretări jurisprudențiale la nivelul CJUE:

○ **Cauza C-169/04 Abbey National plc, Inscap Investment Fund vs Commissioners of Customs & Excise**⁶⁶: „1. Conceptul de ‘gestionare’ a fondurilor de investiții speciale prevăzut la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea Directivă (...) are un înțeles independent în dreptul comunitar a cărui conținut nu poate fi modificat de statele membre. 2. Articolul 13 B litera (d) punctul 6 din A șasea Directivă 77/388 trebuie interpretat în sensul că noțiunea de ‘gestionare a fondurilor de investiții speciale’ menționată în această dispoziție se referă la serviciile prestate de un terț a gestiunii administrative a fondurilor, dacă, în general, acestea formează un întreg distinct și sunt specifice și esențiale pentru gestionarea acestor fonduri. Pe de altă parte, serviciile care corespund funcțiilor unui depozitar, precum cele prevăzute la articolul 7 alineatele (1) și (3) și la articolul 14 alineatele (1) și (3) din Directiva 85/611 / CEE a Consiliului din 20 decembrie 1985 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM), nu sunt incluse în acest concept”.

○ **CJUE, Cauza C-464/12, ATP PensionService A/S împotriva Skatteministeriet**⁶⁷: „1. Articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea Directivă (...) trebuie interpretat în sensul că pot intra în domeniul de aplicare al acestei dispoziții fondurile de pensii precum cele în discuție în litigiul principal atunci când acestea sunt finanțate de persoanele cărora trebuie să li se plătească

⁶⁶ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=56610&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11480537>, accesat 15.01.2019.

⁶⁷ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=149126&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11482019>, accesat 23.11.2018.

prestațiile de pensie, economiile sunt investite potrivit principiului repartizării riscurilor, iar persoanele afiliate sunt cele care suportă riscul investițiilor. Este lipsit de importanță în această privință că contribuțiile sunt plătite de angajator, că cuantumul lor rezultă din contractele colective încheiate între organizațiile patronale și sindicale, că modalitățile financiare de restituire a economiilor sunt diversificate, că contribuțiile sunt deductibile în temeiul normelor aplicabile impozitului pe venit sau că acestora li se poate adăuga un element accesoriu de asigurare. 2) Articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea Directivă 77/388 trebuie interpretat în sensul că noțiunea ‘gestionare de fonduri comune de plasament’ în sensul acestei dispoziții include prestările de servicii prin care un organism materializează drepturile persoanelor afiliate la fondurile de pensii prin deschiderea de conturi și prin înscrierea contribuțiilor plătite în contul lor în sistemul regimurilor de pensie. Această noțiune include și serviciile de contabilitate și de informare referitoare la conturi, care sunt prevăzute în anexa II la Directiva 85/611/CEE a Consiliului din 20 decembrie 1985 de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind anumite organisme de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM), astfel cum a fost modificată prin Directivele 2001/107/CE și 2001/108/CE ale Parlamentului European și Consiliului din 21 ianuarie 2002”.

○ CJUE, **Cauza C-595/13, Staatssecretaris van Financiën împotriva Fiscale Eenheid X NV** ⁶⁸: „1) Articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea Directivă (...) trebuie interpretat în sensul că societățile de plasament precum societățile în discuție în litigiul principal, în care capitalul este reunit de mai mulți investitori care suportă riscul aferent gestionării activelor reunite în acestea în vederea achiziționării, a posesiei, a gestionării și a vânzării de bunuri imobile în scopul obținerii unui profit, care va fi distribuit tuturor deținătorilor de părți sub formă de dividende, aceștia din urmă obținând și un avantaj ca urmare a creșterii valorii participației lor, pot fi considerate ‘fonduri comune de plasament’ în sensul acestei dispoziții, cu condiția ca statul membru în cauză să fi supus aceste societăți unei supravegheri specifice din partea sa. 2) Articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea Directivă 77/388 trebuie interpretat în sensul că noțiunea ‘gestionare’ care figurează în această dispoziție nu vizează exploatarea efectivă a bunurilor imobile ale unui fond comun de plasament”.

⁶⁸ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=172827&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11480610>, accesat 15.01.2019.

○ CJUE, Cauza C-363/05, **JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust plc și The Association of Investment Trust Companies împotriva The Commissioners of HM Revenue and Customs**⁶⁹: „1) Articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea Directivă (...) trebuie interpretat în sensul că noțiunea ‘fonduri comune de plasament’ cuprinsă în această dispoziție este de natură să includă fondurile comune de plasament cu capital fix, precum societățile fiduciare de investiții (Investment Trust Companies). 2) Articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea Directivă 77/388 trebuie interpretat în sensul că acordă statelor membre puterea de apreciere pentru a defini fondurile de pe teritoriul lor care intră în sfera noțiunii ‘fonduri comune de plasament’ în scopul scutirii prevăzute prin această dispoziție. Cu toate acestea, în exercitarea acestei prerogative, statele membre trebuie să respecte obiectivul urmărit prin această dispoziție, care constă în a facilita investitorilor, prin intermediul organismelor de plasament, investiția în titluri cu garantarea principiului neutralității fiscale din punctul de vedere al colectării taxei pe valoarea adăugată referitoare la administrarea de fonduri comune de plasament care se află într-un raport de concurență cu alte fonduri comune de plasament, precum fondurile care aparțin domeniului de aplicare al Directivei 85/611/CEE a Consiliului din 20 decembrie 1985 de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind anumite organisme de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2005/1/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2005. 3) Articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea Directivă 77/388 are efect direct în sensul că poate fi invocat de o persoană impozabilă în fața unei instanțe naționale pentru a se opune aplicării unei reglementări naționale care ar fi incompatibilă cu această dispoziție”.

○ CJUE, Cauza C-44/11, **Finanzamt Frankfurt am Main V-Höchst Împotriva Deutsche Bank AG**⁷⁰: „1) O prestație de gestionare a activelor prin intermediul valorilor mobiliare, precum cea în cauză în litigiul principal, activitate desfășurată cu titlu oneros în cadrul căreia o persoană impozabilă decide în mod discreționar în privința cumpărării și a vânzării valorilor mobiliare și execută această decizie prin cumpărarea și vânzarea valorilor mobiliare, este compusă din

⁶⁹ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=61690&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11480711>, accesat 15.01.2019.

⁷⁰ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=125212&pageIndex=0&doclang=ro&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11480784>, accesat 15.01.2019.

două elemente care sunt atât de strâns legate între ele încât formează, în mod obiectiv, o singură prestație economică. 2) Articolul 135 alineatul (1) litera (f) sau (g) din Directiva TVA trebuie interpretat în sensul că gestionarea activelor prin intermediul valorilor mobiliare, precum cea în cauză în litigiul principal, nu este scutită de taxa pe valoarea adăugată în conformitate cu această dispoziție”.

○ CJUE, **Cauza C-275/11, GfBk Gesellschaft für Börsenkommunikation mbH împotriva Finanzamt Bayreuth**⁷¹: „baza unitară de evaluare trebuie interpretată în sensul că serviciile de consiliere privind plasamentul în valori mobiliare prestate de un terț unei societăți de investiții care gestionează un fond comun de plasament intră în sfera noțiunii ‘gestionare de fonduri comune de plasament’ în vederea aplicării scutirii prevăzute de dispoziția respectivă, chiar și în cazul în care terțul nu acționează în executarea unui mandat în sensul articolului 5g din Directiva 85/611/CEE a Consiliului din 20 decembrie 1985 de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind anumite organisme de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2001/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 ianuarie 2002”.

ii). În ceea ce privește fondurile de pensii administrate privat și fondurile de pensii facultative, precizăm că activitatea acestora este guvernată de Legea nr. 411 din 18 octombrie 2004 privind fondurile de pensii administrate privat⁷², respectiv de Legea nr. 204 din 22 mai 2006 privind pensiile facultative⁷³.

Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, potrivit art. 1 alin (1), reglementează:

a) *înființarea, organizarea și funcționarea sistemului fondurilor de pensii administrate privat;*

b) *organizarea și funcționarea administratorilor fondurilor de pensii administrate privat, precum și coordonarea activității altor entități implicate în acest domeniu.*

⁷¹ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=129482&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11480901>, accesat 15.01.2019.

⁷² Republicată în temeiul art. III din Legea nr. 23/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 61 din 25 ianuarie 2007, dându-se textelor o nouă numerotare.

⁷³ Publicată în Monitorul Oficial nr. 470 din 31 mai 2006.

Scopul sistemului fondurilor de pensii administrate privat este asigurarea unei pensii private, distinctă și care suplimentează pensia acordată de sistemul public, pe baza colectării și investirii, în interesul participanților, a unei părți din contribuția individuală de asigurări sociale⁷⁴.

Activitatea de administrare a unui fond de pensii este reglementată de art. 57 din Legea nr. 411/2004, care, la alin. (1), stipulează că această activitate cuprinde următoarele:

- a) *administrarea și investirea activelor fondului de pensii;*
- b) *convertirea contribuțiilor în unități de fond;*
- c) *plata drepturilor cuvenite participanților și beneficiarilor, conform legii;*
- d) *calculul zilnic al activului net al fondului de pensii și al unității de fond;*
- e) *evidența conturilor individuale și actualizarea acestora, precum și furnizarea documentelor privind participarea, notificarea, informarea periodică sau transferul;*
- f) *gestionarea operațiunilor zilnice ale fondului de pensii;*
- g) *dispunerea efectuării plăților datorate entităților implicate și Comisiei;*
- h) *mandatarea și monitorizarea agenților de marketing ai fondului de pensii;*
- i) *gestionarea relațiilor cu instituțiile implicate;*
- j) *elaborarea, prezentarea, depunerea, publicarea și distribuirea către Comisie și participanți a situațiilor financiare și a rapoartelor prevăzute de prezenta lege;*
- k) *gestionarea, păstrarea și arhivarea documentelor privind fondul de pensii, participanții și beneficiarii săi;*
- l) *alte activități prevăzute în normele Comisiei.*

Pentru activitatea depusă, administratorul este îndreptățit a primi⁷⁵:

- a) *comision de administrare*⁷⁶;

⁷⁴ art. 1 alin (2) din Legea nr. 411 din 18 octombrie 2004 privind fondurile de pensii administrate privat.

⁷⁵ Art. 85 din Legea nr. 411 din 18 octombrie 2004 privind fondurile de pensii administrate privat.

⁷⁶ Potrivit art. 86 alin. (1) din Legea nr. 411 din 18 octombrie 2004 privind fondurile de pensii administrate privat, „comisionul de administrare se constituie prin:

- a) *deducerea unui quantum din contribuțiile plătite, dar nu mai mult de 1%, cu condiția ca această deducere să fie făcută înainte de convertirea contribuțiilor în unități de fond, din care 0,5 puncte procentuale din suma totală ce face obiectul operațiunii financiare efectuată pentru fiecare fond de pensii administrat privat să fie virată la Casa Națională de Pensii Publice;*
- b) *deducerea unui procent din activul net total al fondului de pensii administrat privat, dar nu mai mult de 0,07% pe lună, astfel: 0,02% pe lună dacă rata de rentabilitate a fondului*

- b) penalități de transfer⁷⁷;
- c) tarife pentru servicii la cerere⁷⁸.

Potrivit legii, se exceptează de la plata comisionului anterior menționat, următoarele:

- a) transferul de disponibilități în cazul aderării participantului la un alt fond de pensii;
- b) drepturile convenite beneficiarilor care au calitatea de participant;
- c) accesoriile aferente contribuțiilor.

De asemenea, este reglementată posibilitatea de reducere a comisionului de administrare stabilit în contractul de administrare prin decizie a administratorului⁷⁹.

La rândul său, Legea nr. 204/2006 privind pensiile facultative stabilește, potrivit art. 1:

- a) *principiile elaborării și autorizării prospectului schemei de pensii facultative și ale fondului de pensii facultative;*
- b) *principiile organizării și funcționării administratorilor fondurilor de pensii facultative, precum și coordonarea activității altor entități implicate în acest domeniu;*
- c) *reglementarea și supravegherea prudențială a administrării fondurilor de pensii facultative.*

Pot administra fonduri de pensii facultative societățile de pensii, societățile de administrare a investițiilor și societățile de asigurare, autorizate de Comisie în

este sub nivelul ratei inflației; 0,03% pe lună dacă rata de rentabilitate a fondului este cu până la un punct procentual peste rata inflației; 0,04% pe lună dacă rata de rentabilitate a fondului este cu până la 2 puncte procentuale peste rata inflației; 0,05% pe lună dacă rata de rentabilitate a fondului este cu până la 3 puncte procentuale peste rata inflației, 0,06% pe lună dacă rata de rentabilitate a fondului este cu până la 4 puncte procentuale peste rata inflației; 0,07% pe lună dacă rata de rentabilitate a fondului este peste 4 puncte procentuale peste rata inflației.”

⁷⁷ Potrivit art. 86 alin. (2) din Legea nr. 411 din 18 octombrie 2004 privind fondurile de pensii administrate privat, „penalitatea de transfer reprezintă suma suportată de participant în cazul în care transferul la alt administrator se realizează mai devreme de 2 ani de la aderarea la fondul de pensii precedent, limita maximă a acesteia fiind stabilită prin normele Comisiei”.

⁷⁸ Art. 87 din Legea nr. 411 din 18 octombrie 2004 privind fondurile de pensii administrate privat, „Cuantumul tarifului pentru serviciu la cerere nu poate depăși costul efectiv al punerii la dispoziție a informațiilor”.

⁷⁹ Art. 85 din Legea nr. 411 din 18 octombrie 2004 privind fondurile de pensii administrate privat.

acest scop. Societățile de administrare a investițiilor și societățile de asigurare anterior menționate sunt înființate și autorizate potrivit legislației ce reglementează domeniul lor de activitate.⁸⁰

Activitatea unui administrator de fonduri de pensii facultative cuprinde, în principal, următoarele:

a) *colectarea contribuțiilor participanților, transformarea lor în unități de fond și actualizarea informațiilor privind conturile acestora;*

b) *transferul de lichidități bănești și decontarea cheltuielilor privind operațiunile fondului de pensii facultative;*

c) *evidența, administrarea și investirea activelor fondului de pensii facultative;*

d) *calculul sumei din contul fiecărui participant la sfârșitul perioadei de acumulare, conform legii;*

e) *calculul valorii nete a activelor fondului de pensii facultative și al unității de fond, în fiecare zi lucrătoare;*

f) *convertirea contribuțiilor și a transferurilor de lichidități bănești în unități de fond;*

g) *evidența conturilor individuale, precum și furnizarea documentelor privind participarea, notificarea, informarea periodică sau transferul participanților;*

h) *gestionarea operațiunilor zilnice ale fondului de pensii facultative;*

i) *efectuarea plăților datorate entităților implicate;*

j) *gestionarea relațiilor cu entitățile implicate;*

k) *elaborarea, prezentarea, depunerea, publicarea și distribuirea rapoartelor, potrivit legii;*

l) *gestionarea, păstrarea și arhivarea documentelor privind fondul de pensii facultative, activitatea proprie, participanții și beneficiarii săi;*

m) *alte activități prevăzute în normele adoptate de Comisie.*⁸¹

⁸⁰ Art. 3 din Legea nr. 204 din 22 mai 2006 privind pensiile facultative.

⁸¹ Potrivit art. 15 alin. (2) – (8) din Legea nr. 204 din 22 mai 2006 privind pensiile facultative, „(2)Activele și pasivele fiecărui fond de pensii facultative sunt organizate, evidențiate și administrate distinct, separat de celelalte activități și de contabilitatea proprie ale administratorului, fără posibilitatea transferului între fonduri sau între fonduri și administrator.

(3) Toate activele și pasivele corespunzătoare activității de administrare a fondurilor de pensii facultative sunt restricționate, gestionate și organizate separat de alte activități ale societăților de asigurare, respectiv ale societăților de administrare a investițiilor, fără posibilitatea de transfer.

(4) Activele și pasivele restricționate, gestionate și organizate separat, prevăzute la alin. (3), sunt limitate la operațiunile legate de fondurile de pensii facultative și activități conexe.

Pentru administrarea unui fond de pensii facultative, administratorul percepe participanților și beneficiarilor un comision de administrare. Cuantumul maxim al comisioanelor se stabilește prin prospectul schemei de pensii facultative și este același pentru toți participanții și beneficiarii la schema respectivă. Modificarea comisioanelor se comunică participanților cu cel puțin 6 luni înainte de aplicarea lor, cu avizul Comisiei⁸².

Art. 47 din Lege prevede că Fondul de pensii facultative primește contribuții numai după autorizarea sa de către Comisie⁸³.

Resursele financiare ale fondului de pensii facultative sunt:

- a) contribuțiile nete convertite în unități de fond;
- b) drepturile cuvenite în calitate de beneficiar și nerevendicate în termenul general de prescripție;
- c) dobânzile și penalitățile de întârziere aferente contribuțiilor nevirate în termen;
- d) sumele provenite din investirea veniturilor prevăzute la lit. a)-c).

Cheltuielile legate de administrare suportate de fondul de pensii facultative sunt următoarele:

- a) comisionul de administrare;

(5) Contabilitatea operațiunilor ce decurg din aplicarea prevederilor prezentei legi se efectuează în conformitate cu reglementările contabile aplicabile.

(6) Comisia elaborează și emite norme și reglementări în domeniul contabilității și în domeniul arhivării, pentru domeniul supravegheat de aceasta, cu avizul Ministerului Finanțelor Publice.

(7) Situațiile financiare și cele privind operațiunile oricărei entități supuse autorizării, supravegherii și controlului Comisiei, conform prevederilor prezentei legi, vor fi elaborate în conformitate cu cerințele specifice stabilite de Ministerul Finanțelor Publice și cu reglementările Comisiei și vor fi auditate de persoane fizice sau juridice, persoane active, membre ale Camerei Auditorilor Financiarți din România.

(8) Modul de aplicare a prevederilor referitoare la auditul financiar al entităților implicate în administrarea fondurilor de pensii facultative se va stabili pe baza unui protocol încheiat între Comisie și Camera Auditorilor Financiarți din România”.

⁸² Art. 26 din Legea nr. 204 din 22 mai 2006 privind pensiile facultative.

⁸³ Art. 42 din Legea nr. 204 din 22 mai 2006 privind pensiile facultative prevede că „fondul de pensii facultative trebuie autorizat de Comisie după autorizarea administratorilor și a prospectului schemei de pensii facultative”, iar conform art. 30: „(1) Prospectul schemei de pensii facultative este elaborat și propus de către administrator. (2) Fiecare prospect al schemei de pensii facultative propus de administrator trebuie să obțină autorizarea Comisiei.” De asemenea, administratorul procedează la publicitatea prospectului schemei de pensii facultative numai după autorizarea acestuia, sub sancțiunea retragerii autorizației de administrare.

- b) comisionul de depozitare;
- c) comisioanele de tranzacționare;
- d) comisioanele bancare;
- e) taxe de auditare a fondului de pensii facultative.

Art. 92 alin. (1) din Legea nr. 204 din 22 mai 2006 privind pensiile facultative prevede că veniturile administratorului rezultate din administrarea fondurilor de pensii facultative se constituie din:

- a) comision de administrare⁸⁴;
- b) penalități de transfer⁸⁵;
- c) tarife pentru servicii de informare suplimentare, la cerere, furnizate potrivit prevederilor prezentei legi.

Administratorul utilizează aceeași metodă de calcul și de percepere a comisioanelor de administrare pentru toți participanții la același fond de pensii facultative.

Această subcategorie de scutire de la plata T.V.A. a fost supusă analizei CJUE:

○ **Cauza C-424/11, Wheels Common Investment Fund Trustees Ltd, National Association of Pension Funds Ltd, Ford Pension Fund Trustees Ltd, Ford Salaried Pension Fund Trustees Ltd, Ford Pension Scheme for Senior Staff Trustee Ltd împotriva Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs**⁸⁶: „Articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea Directivă (...) și articolul 135 alineatul (1) litera (g) din Directiva (...) T.V.A. trebuie interpretate în sensul că un fond de investiții care grupează activele unui sistem de pensii pentru limită de vârstă nu se încadrează în noțiunea ‘fonduri comune de

⁸⁴ Comisionul de administrare, conform art. 92 alin. (2) din Legea nr. 204 din 22 mai 2006 privind pensiile facultative, se constituie prin:

- a) deducerea unui quantum din contribuțiile plătite, dar nu mai mult de 5%, cu condiția ca această deducere să fie făcută înainte de convertirea contribuțiilor în unități de fond;
- b) deducerea unui procent din activul net total al fondului de pensii facultative, dar nu mai mult de 0,2% pe lună, stabilit prin prospectul schemei de pensii facultative.

⁸⁵ Potrivit art. 92 alin. (2) din Legea nr. 204 din 22 mai 2006 privind pensiile facultative, penalitatea de transfer reprezintă suma suportată de participant în cazul în care transferul la alt administrator se realizează mai devreme de 2 ani de la aderarea la fondul de pensii facultative precedent, limita maximă a acesteia fiind stabilită prin normele adoptate de Comisie.

⁸⁶ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=134607&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11480997>, accesat 01.02.2019.

plasament', în sensul acestor dispoziții, a căror administrare poate fi scutită de taxa pe valoarea adăugată în lumina obiectivului acestor directive și a principiului neutralității fiscale, întrucât persoanele afiliate nu suportă riscul administrării fondului respectiv, iar contribuțiile pe care le plătește angajatorul la sistemul de pensii pentru limită de vârstă constituie un mijloc de a-și îndeplini obligațiile legale față de angajații săi".

○ CJUE, Cauza C-26/12, **Fiscale eenheid PPG Holdings BV cs te Hoogezand împotriva Inspecteur van de Belastingdienst/Noord/kantoor Groningen**⁸⁷: „Articolul 17 din A șasea Directivă (...) trebuie interpretat în sensul că o persoană impozabilă care a înființat un fond de pensii sub forma unei entități distincte din punct de vedere juridic și fiscal, precum cea în discuție în litigiul principal, în vederea garantării drepturilor la pensie pentru limită de vârstă ale angajaților săi și ale foștilor săi angajați are dreptul să deducă taxa pe valoarea adăugată pe care a achitat-o pentru serviciile de gestionare și de funcționare a fondului respectiv, cu condiția ca existența unei legături directe și imediate să rezulte din ansamblul împrejurărilor operațiunilor în cauză”.

iii). În ultima subcategorie delimitată de normele metodologice, cea a fondurilor comune de garantare, cu impact asupra activității bancare se impun a fi menționate, printre altele: Fondul Național de Garantare a Creditelor Întreprinderilor Mici și Mijlocii (FNGCIMM.), Fondul de Garantare a Creditului Rural (FGCR), Fondul de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar (FGDB).

Fondul National de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii (FNGCIMM SA-IFN)⁸⁸ este o instituție financiară nebanară, cu capital de risc, înființată în scopul facilitării accesului IMM-urilor la finanțări, prin acordarea de garanții pentru instrumentele de finanțare contractate de la bănci

⁸⁷ [Online] la <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=139742&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11481100>, accesat 01.02.2019.

⁸⁸ „FNGCIMM SA – IFN asigură o acoperire teritorială națională, răspunzând solicitărilor întreprinzătorilor prin toate cele 3 sucursale, 4 reprezentanțe și 3 filiale. În baza apartenenței sale la AECM (Asociația Europeană a Instituțiilor de Garantare – asociație ce reunește 42 de fonduri de garantare mutuale, private și publice, bănci de dezvoltare și fonduri de contragarantare din 22 de state membre ale UE, precum și Turcia, Serbia, Bosnia și Herzegovina și Federația Rusă), FNGCIMM funcționează după reguli și principii europene” – [Online] la <https://www.fngcimm.ro/despre-noi/istoric-cifre-cheie>, accesat 25.01.2019.

comerciale sau din alte surse. FNGCIMM instrumentează programe guvernamentale destinate relansării economice, dezvoltării mediului de afaceri, precum și creării și susținerii de locuri de muncă, funcționând ca o societate comercială pe acțiuni, cu acționar unic Statul român, sub supravegherea prudențială a Băncii Naționale a României.

Garanția FNGCIMM SA – IFN este de maxim 80% din valoarea împrumutului, fără a depăși suma de 2,5 milioane euro/beneficiar și se emite la solicitarea instituțiilor finanțatoare partenere, pentru finanțări aprobate, pe baza analizei documentelor prezentate de către finanțator. Printre produsele oferite de FNGCIMM se numără și Programul „Prima Casă”⁸⁹. FNGCIMM SA – IFN colaborează cu cele mai importante instituții financiare în baza unor convenții de lucru. Comisiunilor percepute nu li se adaugă T.V.A.

Fondul de Garantare a Creditului Rural – IFN SA⁹⁰ are ca obiect de activitate asumarea de angajamente de garantare și emiterea de garanții, inclusiv pe seama fondurilor publice puse la dispoziție în principal de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în scopul realizării producției agricole și piscicole de către fermieri și procesatorii de produse agricole, a investițiilor în

⁸⁹ Programul „Prima casă” este un program guvernamental care are ca obiectiv facilitarea accesului persoanelor fizice la achiziția sau construirea unei locuințe prin contractarea de credite garantate de stat. Garanțiile acordate în cadrul Programului sunt garanții în numele și în contul statului iar procentul de garantare se aplică în funcție de categoria de locuință: 40% pentru locuințe aflate în exploatare curentă pe perioade mai mari de 5 ani de la data efectuării recepției la terminarea lucrărilor de construcții noi sau de intervenție în vederea consolidării și/sau reducerii riscului seismic, după caz, destinate achiziționării, inclusiv cele construite prin programele derulate de ANL și 50% locuințe noi, destinate achiziționării, inclusiv cele construite prin programele derulate de Agenția Națională pentru Locuință (ANL), pentru care documentele de recepție la terminarea lucrărilor de construcții noi au data de emiterie/încheiere cu cel mult 5 ani înainte de data solicitării creditului garantat – [Online] la <https://www.fngcimm.ro/prima-casa>, accesat 25.01.2019;

⁹⁰ FGCR-IFN – S.A. este membru, din anul 2002, al Asociației Europene a instituțiilor de Garantare (AECM) ce reunește peste 42 de organizații membre care operează în peste 26 de țări ale UE, Bosnia și Herțegovina, Serbia, Rusia și Turcia. Membrii Asociației sunt fonduri mutuale, scheme de garantare a sectorului privat, precum și instituții publice sau private, care sunt fie fonduri de garantare, fie bănci de dezvoltare cu divizie de garantare. Toți au în comun misiunea de a sprijini IMM-urile, în vederea finanțării de către instituțiile financiare, prin garantarea creditelor acestora. Acționariatul FGCR-IFN – S.A. este majoritar privat, compus din participarea a trei bănci comerciale cu cote egale, respectiv B.R.D. Groupe Societe Generale S.A., B.C.R. S.A și Raiffeisen Bank S.A., precum și Statul Român prin Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, [Online] la <http://fgcr.ro/> accesat 25.01.2019.

agricultură, acvacultură, precum și implementarea proiectelor co-finanțate din Programul Național de Dezvoltare Rurală și Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime.

În baza Legii nr. 329 din 5 noiembrie 2009 privind reorganizarea unor autorități și instituții publice, raționalizarea cheltuielilor publice, susținerea mediului de afaceri și respectarea acordurilor-cadru cu Comisia Europeană și Fondul Monetar internațional⁹¹ și a O.U.G nr. 43 din 15 mai 2013 privind unele măsuri pentru dezvoltarea și facilitarea accesului la finanțare al fermierilor, al beneficiarilor PNDR 2014-2020 și POPAM 2014-2020, precum și pentru dezvoltarea afacerilor în domeniul producției vegetale, zootehnice și acvaculturii⁹², Fondul de Garantare a Creditului Rural acordă garanții în favoarea băncilor și altor instituții finanțatoare, cu care are încheiate Convenții de lucru, pentru garantarea creditelor sau altor tipuri de finanțări pe care acestea le acordă pentru finanțarea activității curente sau a capitalului de lucru în agricultură⁹³.

Garanția FGCR poate acoperi până la 80 % din valoarea creditului, diferența de garanții până la valoarea creditului și a dobânzii aferente fiind asigurată de beneficiar / terți garanți.

Pentru garanțiile oferite, FGCR percepe un comision, scutit de T.V.A.⁹⁴

Fondul de Garantare a Depozitelor Bancare⁹⁵ (FGDB) garantează depozitele bancare în caz de insolvență a unei instituții de credit. În cazul în care banca la care sunt constituite depozitele nu mai poate restitui deponenților sumele depuse, FGDB asigură plata compensațiilor. Totodată, FGDB poate prelua funcția de administrator special, administrator temporar, lichidator unic sau acționar la o instituție punte sau la un vehicul de administrare a activelor potrivit legislației privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit.

Sursele de finanțare ale FGDB sunt:

- a) contribuții anuale și contribuții extraordinare ale băncilor participante;
- b) încasările din recuperarea creanțelor;

⁹¹ Publicată în Monitorul Oficial nr. 761 din 9 noiembrie 2009.

⁹² Publicată în Monitorul Oficial nr. 364 din 19 iunie 2013.

⁹³ Pentru lista completă a produselor oferite, [Online] la <http://fgcr.ro/produse/> accesat 25.01.2019.

⁹⁴ Comisionul se aplica doar la valoarea garanției FGCR, nu la toată valoarea creditului, [Online] la <http://fgcr.ro/produse/garantii-acordate-pentru-creditele-dedicate-finantarii-capitalului-de-lucru/> accesat 25.02.2019.

⁹⁵ Înființat prin O.G. nr. 39/1996 privind înființarea și funcționarea Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar.

- c) venituri din investirea resurselor financiare disponibile;
 - d) împrumuturi de la bănci, societăți financiare și alte instituții sau alte scheme de garantare;
 - e) angajamente de plată (orice angajamente de plată ale unei bănci față de o schemă de garantare a depozitelor care sunt garantate integral, sunt reprezentate de active cu grad scăzut de risc, nu sunt grevate de sarcini față de terți);
 - f) alte resurse.
- FGDB nu este finanțat de la bugetul de stat⁹⁶.

3. Elemente de drept comparat

La o analiză extrem de generală a dispozițiilor din alte sisteme normative, observăm că legiuitorul a introdus excluderi suplimentare din sfera de aplicare a scutirilor prevăzute de Directivă.

Astfel, în Franța⁹⁷ sunt scutirile sunt similare cu cele reglementate la nivel european, în plus fiind legiferată și scutirea de la regimul comun al TVA pentru

⁹⁶ [Online] la <http://www.fgdb.ro/pagini/despre-fgdb/resurse> accesat 25.01.2019.

⁹⁷ Art. 261 C din *Code general des impôts* (Franța): «Sont exonérées de la taxe sur la valeur ajoutée:

1° *Les opérations bancaires et financières suivantes:*

- a. *L'octroi et la négociation de crédits, la gestion de crédits effectuée par celui qui les a octroyés, les prêts de titres effectués dans les conditions prévues aux articles L. 211-22 à L. 211-26 du code monétaire et financier et les pensions réalisées dans les conditions prévues par les articles L. 211-27 à L. 211-34 du même code;*
- b. *La négociation et la prise en charge d'engagements, de cautionnements et d'autres sûretés et garanties ainsi que la gestion de garanties de crédits effectuée par celui qui a octroyé les crédits;*
- c. *Les opérations, y compris la négociation, concernant les dépôts de fonds, comptes courants, paiements, virements, créances, chèques et autres effets de commerce, à l'exception du recouvrement de créances;*
- d. *Les opérations, y compris la négociation, portant sur les devises, les billets de banque et les monnaies qui sont des moyens de paiement légaux à l'exception des monnaies et billets de collection;*
- e. *Les opérations, autres que celles de garde et de gestion portant sur les actions, les parts de sociétés ou d'associations, les obligations et les autres titres, à l'exclusion des titres représentatifs de marchandises et des parts d'intérêt dont la possession assure en droit ou en fait l'attribution en propriété ou en jouissance d'un bien immeuble ou d'une fraction d'un bien immeuble;*
- f. *La gestion des organismes de placement collectif en valeurs mobilières et des placements collectifs relevant des paragraphes 1, 2 et 6 de la sous-section 2, du paragraphe 2 ou du sous-paragraphe 1 du paragraphe 1 de la sous-section 3, ou de la sous-section 4 de la*

tranzacțiile cu privire la aur, altele decât aurul utilizat în scopuri industriale, atunci când sunt efectuate de instituții de credit, furnizori de servicii de investiții, schimbători de bani, discounteri și remitenți sau de orice altă persoană care le face activitatea principală.

În alt exemplu, în Spania⁹⁸, observăm o reglementare mai detaliată și mai puțin tributară jurisprudenței Curții. Astfel, scutiile sunt clar delimitate,

section 2 du chapitre IV du titre Ier du livre II du code monétaire et financier et de fonds communs de créances;

g. Les opérations relatives à l'or, autre que l'or à usage industriel, lorsqu'elles sont réalisées par les établissements de crédit, prestataires de services d'investissement, changeurs, escompteurs et remisiers, ou par toute autre personne qui en fait son activité principale», [Online] la https://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?sessionId=B26A8EA46133C6B904B53F295E0663A6.tplgfr25s_2?cidTexte=LEGITEXT000006069577&idArticle=LEGIARTI000027795512&dateTexte=20190203&categorieLien=id#LEGIARTI000027795512 accesat 10.01.2019.

⁹⁸ Ley 37/1992, de 28 de diciembre, del Impuesto sobre el Valor Añadido (Spania) Artículo 20. Exenciones en operaciones interiores. Uno. Estarán exentas de este impuesto las siguientes operaciones (...): 18.o *Las siguientes operaciones financieras:*

- a) Los depósitos en efectivo en sus diversas formas, incluidos los depósitos en cuenta corriente y cuentas de ahorro, y las demás operaciones relacionadas con los mismos, incluidos los servicios de cobro o pago prestados por el depositario en favor del depositante. La exención no se extiende a los servicios de gestión de cobro de créditos, letras de cambio, recibos y otros documentos. Tampoco se extiende la exención a los servicios prestados al cedente en el marco de los contratos de "factoring", con excepción de los de anticipo de fondos que, en su caso, se puedan prestar en estos contratos. No se considerarán de gestión de cobro las operaciones de abono en cuenta de cheques o talones.*
- b) La transmisión de depósitos en efectivo, incluso mediante certificados de depósito o títulos que cumplan análoga función.*
- c) La concesión de créditos y préstamos en dinero, cualquiera que sea la forma en que se instrumente, incluso mediante efectos financieros o títulos de otra naturaleza.*
- d) Las demás operaciones, incluida la gestión, relativas a préstamos o créditos efectuadas por quienes los concedieron en todo o en parte. La exención no alcanza a los servicios prestados a los demás prestamistas en los préstamos sindicados. En todo caso, estarán exentas las operaciones de permuta financiera.*
- e) La transmisión de préstamos o créditos.*
- f) La prestación de fianzas, avales, cauciones y demás garantías reales o personales, así como la emisión, aviso, confirmación y demás operaciones relativas a los créditos documentarios. La exención se extiende a la gestión de garantías de préstamos o créditos efectuadas por quienes concedieron los préstamos o créditos garantizados o las propias garantías, pero no a la realizada por terceros.*
- g) La transmisión de garantías.*
- h) Las operaciones relativas a transferencias, giros, cheques, libranzas, pagarés, letras de cambio, tarjetas de pago o de crédito y otras órdenes de pago. La exención se extiende a las operaciones siguientes: a') La compensación interbancaria de cheques y talones. b') La*

operațiunile putând fi încadrate în categoriile de scutire mult mai ușor, nefiind

-
- aceptación y la gestión de la aceptación. c') El protesto o declaración sustitutiva y la gestión del protesto. No se incluye en la exención el servicio de cobro de letras de cambio o demás documentos que se hayan recibido en gestión de cobro. Tampoco se incluyen en la exención los servicios prestados al cedente en el marco de los contratos de "factoring", con excepción de los de anticipo de fondos que, en su caso, se puedan prestar en estos contratos.*
- i) La transmisión de los efectos y órdenes de pago a que se refiere la letra anterior, incluso la transmisión de efectos descontados. No se incluye en la exención la cesión de efectos en comisión de cobranza. Tampoco se incluyen en la exención los servicios prestados al cedente en el marco de los contratos de "factoring", con excepción de los de anticipo de fondos que, en su caso, se puedan prestar en estos contratos.*
- j) Las operaciones de compra, venta o cambio y servicios análogos que tengan por objeto divisas, billetes de banco y monedas que sean medios legales de pago, a excepción de las monedas y billetes de colección y de las piezas de oro, plata y platino. A efectos de lo dispuesto en el párrafo anterior se considerarán de colección las monedas y los billetes que no sean normalmente utilizados para su función de medio legal de pago o tengan un interés numismático, con excepción de las monedas de colección entregadas por su emisor por un importe no superior a su valor facial que estarán exentas del impuesto. No se aplicará esta exención a las monedas de oro que tengan la consideración de oro de inversión de acuerdo con lo establecido en el número 2.o del artículo 140 de esta Ley.*
- k) Los servicios y operaciones, exceptuados el depósito y la gestión, relativos a acciones, participaciones en sociedades, obligaciones y demás valores no mencionados en las letras anteriores de este número, con excepción de los siguientes: a') Los representativos de mercaderías. b') Aquellos cuya posesión asegure de hecho o de derecho la propiedad, el uso o el disfrute exclusivo de la totalidad o parte de un bien inmueble, que no tengan la naturaleza de acciones o participaciones en sociedades. c') Aquellos valores no admitidos a negociación en un mercado secundario oficial, realizadas en el mercado secundario, mediante cuya transmisión se hubiera pretendido eludir el pago del impuesto correspondiente a la transmisión de los inmuebles propiedad de las entidades a las que representen dichos valores, en los términos a que se refiere el artículo 108 de la Ley 24/1988, de 28 de julio, del Mercado de Valores.*
- l) La transmisión de los valores a que se refiere la letra anterior y los servicios relacionados con ella, incluso por causa de su emisión o amortización, con las mismas excepciones.*
- m) La mediación en las operaciones exentas descritas en las letras anteriores de este número y en las operaciones de igual naturaleza no realizadas en el ejercicio de actividades empresariales o profesionales. La exención se extiende a los servicios de mediación en la transmisión o en la colocación en el mercado, de depósitos, de préstamos en efectivo o de valores, realizados por cuenta de sus entidades emisoras, de los titulares de los mismos o de otros intermediarios, incluidos los casos en que medie el aseguramiento de dichas operaciones. n) La gestión y depósito de las Instituciones de Inversión Colectiva, de las Entidades de Capital-Riesgo gestionadas por sociedades gestoras autorizadas y registradas en los Registros especiales administrativos, de los Fondos de Pensiones, de Regulación del Mercado Hipotecario, de Titulización de Activos y Colectivos de Jubilación, constituidos de acuerdo con su legislación específica", [Online] la <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1992-28740&tn=1&p=20181229&acc=Elegir>, accesat 10.01.2019.*

necesară intervenția instanțelor de judecată naționale sau europene pentru clarificarea noțiunii. Cu titlu de exemplu, menționăm activitatea de intermediere (art. 20 alin. (18) litera m) din act) – *„intermedierea în operațiunile scutite descrise în literele precedente ale acestui alineat și în operațiunile de aceeași natură care nu au fost efectuate în cadrul activităților profesionale sau profesionale. Scutirea se extinde la serviciile de mediere în transmiterea sau plasarea pe piață a depozitelor, a împrumuturilor în numerar sau a valorilor mobiliare, efectuate în numele entităților sale emitente, al deținătorilor acestora sau al altor intermediari, inclusiv cazurile în care se intermediază asigurarea acestor operațiuni”*. – **trad. n.**

În concluzie, sau în loc de concluzie, trebuie subliniat caracterul extrem de dinamic al domeniului analizat și dificultatea nu numai terminologică, dar și instituțională, fapt pentru care reperatele de jurisprudență prezintă importanță majoră.